

LATVIJAS
BŪVNICĪBAS NOZARES
ARODBIEDRĪBA

PIRMIE TRĪSDESMIT

ANNO 1990

RĪGĀ 2020

Izdevējs: Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība, Bruņinieku iela 29/31,
524. kab.; Rīga, Latvija, LV- 1001; www.lbna.lv; lbna@lbna.lv; +371 27727703.

Autors: Jānis Gužāns

Mākslinieciskā redaktore: Santa Grīniņa

Iespiests: Rīgā 2020. gadā "Parrot Telpa SIA"

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads	7
Pirmais kongress	11
Periods starp kongresiem – 1990. – 1993. gads	17
Otrais kongress	22
Arodbiedrības aktivitātes no 1993. līdz 1998. gadam	26
Klāt III kongress	31
Arodbiedrības darbs no 1998. līdz 2003. gadam	33
Jau ceturtais kongress	40
LCA organizatoriskā struktūra 2003. gadā	45
Starptautiskā sadarbība	46
Laika posms no 2003. līdz 2008. gadam	47
Piektais kongress	55
LCA aktivitātes no 2008. līdz 2013. gadam	59
Jau VI kongress	69
Periods no 2013. līdz 2018. gadam	74
VII kongress	82
Arodbiedrības aktivitātes no 2018. līdz 2020. gadam	88
LBNA organizatoriskā struktūra 2020. gadā	91

Grāmatā esošie attēli ir no dažādiem arhīviem: LCA, LBP, LBA, LBAS
un personīgajiem

IEVA GRETERE

LBNA priekšsēdētāja no 2018. gada 18. maija:

“Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrībai 30 gadi ir tikai sākums.

Es ticu arodbiedrību misijai, spēkam, enerģijai un jaudai. Tā nezudīs. Un ir divaini apzināties, ka pēc daudziem gadiem, kad arodbiedrībai tiks svinēti 100 vai 130 gadi, mūs atcerēsies kā iesācējus. Paldies LBNA aktīvistiem, darbiniekiem un atbalstītājiem par līdzās būšanu un komandas pleca sajūtu. Mēs augam!”

JEVĢENIJS SERVUTS

LCA priekšsēdētājs no 2008. gada 17. maija līdz 2018. gada 18. maijam:

“Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrības 30 gadi ir bijuši ļoti dažādi, bet mēs esam noturējuši arodbiedrības vārdu būvniecības nozarē, un esam pilnvērtīgi sociālie partneri, par ko liecina ģenerālvienošanās stāšanās spēka un būvniecībā nodarbināto minimālo algu palielinājums. Ģenerālvienošanās vienmēr bijusi LBNA darba kārtībā un aktuāla būs arī nākotnē.”

MĀRA TOMSONE

LCA priekšsēdētāja no 1990. gada 23. maija līdz 2008. gada 17. maijam:

“Es novēlu, lai LBNA būtu pietiekami daudz enerģijas, spēka un zināšanu, lai varētu vairāk cilvēku iesaistīt arodbiedrības kustībā. Lai cilvēki uz arodbiedrību pajautos, jo stipra arodbiedrība var būt tikai tad, kad aiz sevis jūt strādniecību. Kamēr tas būs un strādnieki arodbiedrību atbalstīs, tikmēr arī attīstības procesi Latvijā, Eiropā un pasaulē būs labvēlīgāki darba ņēmējiem! Tas ir arodbiedrību uzdevums!”

IEVADS

Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība apvieno darba ņēmējus, kas iesaistīti pilnā būvniecības procesā, sākot ar būvniecības ieceres sagatavošanu, inženierizpēti, būvprojektu izstrādi, būvdarbu veikšanu un būvizstrādājumu ražošanu, labiekārtošanu, ekspluatāciju, restaurāciju un demontāžu, kā arī citus, kuri brīvprātīgi to izvēlējušies, tajā skaitā arī studentus.

Arodbiedrība 30 gadu laikā trīs reizes mainījusi savu nosaukumu. 1990. gada 23. maijā I kongresā tā dibināta kā Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrība. Arodbiedrības II kongresā 1993. gadā pārdēvēta par Latvijas Celtnieku arodbiedrību (LCA), bet tās VII kongresā 2018. gada 18. maijā - par Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrību (LBNA).

LCA logo līdz 7. kongresam

LBNA logo no 7. kongresa.

Trīsdesmit gadu laikā arodbiedrību vadīja kongresos ievēlēti trīs tās priekšsēdētāji: 1990. - 2008. gads - Māra Tomšone; 2008. - 2018. gads - Jevgeņijs Servuts; pēc 2018. gada - Ieva Gretere. Četri priekšsēdētāja vietnieki: 1990. - 1991. gads - Pāvels Kļeščevņikovs; 1993. - 2013. gads - Jānis Gužāns; 2013. - 2018. gads - Ieva Gretere; no 2018. gada - Mārtiņš Dunsķis. Visus šos gadus arodbiedrība bija un ir brīvprātīga, neatkarīga, demokrātiska, sabiedriska organizācija, kas pauž, pārstāv un aizstāv savu biedru (darba ņēmēju) darba un citas sociālās, kā arī ekonomiskās tiesības un intereses.

Arodbiedrība uz pušu vienlīdzības pamatiem sadarbojas ar valsts un pašvaldību institūcijām, darba devējiem, darba devēju organizācijām vai darba devēju organizāciju apvienībām, politiskajām un sabiedriskajām organizācijām un citiem, kuru mērķi un darbība nav pretrunā darba

ņēmēju sociāli ekonomiskām interesēm un atbalsta demokrātiski tiesiskas valsts attīstību.

LBNA savas darbības posmos:

- apvieno darba ņēmējus solidārai rīcībai;
- aizstāv savu biedru tiesības un intereses uzņēmumos un valstī;
- veicina sociālo dialogu, slēdz darba koplīgumus un ģenerālvienošānās ar darba devējiem;
- līdzdarbojas likumprojektu izstrādāšanā;
- veic arodbiedrības biedru izglītošanu;
- nodarbojas ar profesionālās izglītības jautājumiem;
- sniedz bezmaksas juridiskās konsultācijas, palīdz risināt darba strīdus, ieskaitot tiesu procesus;
- informē par darba nosacījumiem Norvēģijā un citās zemēs;
- bez arodbiedrības piekrišanas tās biedriem nevar uzteikt darba līgumu;
- apdrošina biedru civiltiesisko un profesionālo atbildību;
- solidarizējas ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību (LBAS), Eiropas Būvniecības un kokapstrādes darbinieku federāciju (EFBWW), Pasaules būvniecības un kokapstrādes darbinieku internacionāli (BWI) un ir to dalīborganizācija.

Sākot ar LBAS Balvas nodibināšanu 2008. gadā, LCA arodorganizācijas (AO) uzņēmumos, kuras visaktīvāk konkrētajā gadā bija aizstāvējušas darbinieku intereses sarunās ar darba devēju un iesaistījās nozares arodbiedrības un LBAS aktivitātēs, saņēma LBAS balvu un Atzinības rakstu nominācijā „Labākā arodorganizācija”. Tās bija SIA „Cemex” reģionālā AO „Brocēni” (priekšsēdētāja Agita Ose); SIA „Būvmehanizācija” AO “Liepājas būvmehanizācija” (priekšsēdētāji Rihards Bernāts un Ilgvars Ausējs); SIA „Knauf” AO „Saurieši” (priekšsēdētāja Jeļena Čerkasova); Daugavpils Celtnieku profesionālās vidusskolas AO (uzticības persona Irēna Daņiļeviča); SIA „Daugavpils Būvmehanizācija” AO (priekšsēdētājs Rostislavs Maļina); SIA „Consolis Latvia” AO „Konsole” (priekšsēdētāja Lilita Golubova); SIA „Skonto PREFAB” AO „B.Betons” (priekšsēdētājs Vitālijs Pavkštello).

Balvas pasniegšanas moto: arodbiedrību darba spēja un izaugsme lielā mērā atklājas tieši ar LBAS nozaru arodbiedrību stiprākajām un veiksmīgākajām AO un līderiem. Saikne starp LBAS, nozares arodbiedrību un AO parāda arodbiedrību patieso spēku Latvijā un arodbiedrību izaugsmes iespējas, lai mums izdotos veiksmīgi kopā veidot sociāli taisnīgāku Latviju.

WERNER BUELEN

EFBWW Būvniecības politikas sekretārs.

“Baltijas valstu grupai un, jo īpaši Latvijai, ir stratēģiska nozīme Eiropas būvniecības nozarē. Gadu gaitā Eiropas būvniecības un kokapstrādes darbinieku federācija (EFBWW) ir cieši uzraudzījusi ievērojamo progresu, ko panāca LBNA. Pateicoties LBNA, Latvijas būvniecības darbinieki ir sasnieguši reālu sociālo progresu Latvijas iekšienē. LBNA ievērojami veicināja labāku Latvijas norīkoto būvniecības darbinieku aizsardzību. Palielinātas arī vietējās algas Latvijas būvstrādniekiem. Viens no iespaidīgākajiem LBNA sasniegumiem ir pirmā ģenerālvienošanās slēgšana būvniecības nozarē. Vēl ir tāls ceļš ejams, taču EFBWW un LBNA joprojām ir apņēmības pilnas veidot ilgtspējīgu Latvijas būvniecības nozari.”

SIA „Consolis Latvija” AO „Konsole”
apbalvošana. No kreisās Ieva Gretere
(LBNA), Lilita Goluvoba (AO “Konsole”),
Egils Baldzēns (LBAS)

SIA „Cemex” reģionālā AO „Brocēni”. No
kreisās Alfons Beržanskis (AO “Brocēni”), Dace
Jēkabsons (AO “Brocēni”), Jānis Gužāns (LCA),
Agīta Ose (AO “Brocēni”), Ingus Štegmanis
(AO “Brocēni”), Zita Mavrikova (AO “Brocēni”),
Edgars Evarsons (AO “Brocēni”), Māris Žunda
(AO “Brocēni”), Ieva Gretere (LCA), Elga Ābola (AO
“Brocēni”)

SIA „Skonto PREFAB” AO „B.Betons” apbal-
vošana. Vitālijs Pavkštello (AO “B.Betons”),
Ieva Gretere (LCA), Pēteris Krīgers (LBAS)

Daugavpils Celtnieku profesionālās
vidusskolas AO apbalvošana. No Kreisās
Pēteris Krīgers (LBAS), Daugavpils Celtnie-
ku profesionālās vidusskolas studente ar
pasniedzēju, Jānis Gužāns (LCA).

PIRMAIS KONGRESS

Pirmais kongress notika 1990. gada 23. maijā. Tā sagatavošanu ietekmēja politiskā un ekonomiskā situācija Padomju Savienībā un Latvijā.

1986. gada martā Padomju Savienības Komunistiskās partijas (PSKP) 27. kongress Mihaila Gorbačova vadībā izvirzīja politisko un ekonomisko reformu programmu, kurā par lozungiem tika lietoti vārdi: „перестройка” (pārbūve) un „гласность” (atklātība), „jaunā domāšana” utt.

Rīgā, 1988. gada 7. oktobrī, Mežaparka estrādē notika Tautas manifestācija „Par tiesisku valsti Latvijā”, bet 8. - 9. oktobrī sanāca Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongress. 1989. gada 27. maijā tika dibināta Latvijas Būvzinieņu savienība. 1989. gada 23. augustā notika triju Baltijas valstu akcija „Baltijas ceļš”. 1990. gada 4. maijā Latvijas PSR Augstākā padome pieņēma deklarāciju „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu”.

Minēto politisko pārmaiņu gaisotnē 1990. gada aprīlī sākās paātrināta gatavošanās celtnieku arodbiedrības kārtējam kongresam. Sabiedrības lielākā daļa dzīvoja ar domu par neatkarīgu Latvijas valsti. Arī arodbiedrībai jaunajos apstākļos bija jāmainās.

Ja runājam par juridisko pusi arī pasaules praksē, tad par brīvu arodbiedrību spriež pēc trim faktoriem: vai arodbiedrība ir brīva no partiju ietekmes; brīva no valsts ietekmes; brīva no administrācijas ietekmes.

Jāņem vērā, ka gatavošanās pārmaiņām notika, kad arodbiedrība bija Maskavas pakļautībā ar nosaukumu „Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības strādnieku Latvijas Republikāniskā komiteja” (turpmāk tekstā „Latvijas Republikāniskā komiteja”). Aprīlī Latvijas Republikāniskās komitejas Prezidijs nolēma pabeigt sagatavot arodbiedrības konferences (kongresa) materiālus: arodbiedrības jaunus Statūtus, arodbiedrības Rīcības programmu un citus materiālus. Dokumentu sagatavošanas darba grupu vadīja Māra Tomšone, tobrīd Republikāniskās komitejas sekretāre (priekšsēdētāja vietniece).

Gatavojot kongresa dokumentus, apkopojot sabiedrisko domu un noskaņas arodbiedrības zemākās struktūrvienībās, kļuva acīmredzams, ka iepriekšējās desmitgadēs pastāvējušais – demokrātiskā centrālisma princips, komandējošās metodes, stingra zemākstāvošo arodbiedrības struktūrvienību pakļautība augstākstāvošajām, visa arodbiedrības hierarhiskā struktūra neatbilst mainīgajiem apstākļiem, ražošanas attiecībām un demokrātijas attīstībai. Visām izmaiņām bija jānotiek no apakšas uz augšu. Priekšplānā izvirzījās nosacījumi, ka arodbiedrībai jābūt brīvprātīgai, neat-

karīgai, demokrātiskai sabiedriskajai organizācijai.

1990. gada 5. maijā notika Latvijas Republikāniskās komitejas VIII plēnums, kas apsprieda kongresā apstiprināmos dokumentu projektus, noteica arodbiedrības biedru pārstāvniecības normu kongresā, kā arī izlēma, ka kongress notiks 1990. gada 23. maijā.

Kongresā piedalījās uzaicinātie viesi: Alberts Jakovļevs (Maskava, VCSPS sekretārs, PSRS Augstākās Padomes deputāts, PSRS Augstākās Padomes celtniecības komisijas loceklis), Andris Siliņš (Latvijas arodbiedrību republikāniskās padomes priekšsēdētājs), Jānis Kūla (asociācijas „Latvijas celtnieks” priekšsēdētāja vietnieks).

Kongresa darbu vadīja Aleksandrs Voronins (arodbiedrības priekšsēdētājs), Sergejs Griščenko (R/a „Vangaži” galvenais inženieris), Vilis Kauliņš (tresta „Latelektrostroji” arodorganizācijas (AO) priekšsēdētājs), Pāvels Kļeščevņikovs (tresta „Rigastoj” AO priekšsēdētājs), Māra Tomšone (arodbiedrības priekšsēdētāja vietniece).

Delegāti apstiprināja darba kārtību:

- par nozares arodbiedrības galvenajiem darbības virzieniem, ziņotājs Aleksandrs Voronins;
- Revīzijas komisijas pārskats (Irlēna Jaroša);
- Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrības Statūtu un rīcības programmas pieņemšana;
- Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrības vadošo amatpersonu vēlēšanas.

Arodbiedrības priekšsēdētāja A.Voronina un Revīzijas komisijas priekšsēdētājas I. Jarošas ziņojumu, kā arī jauno Statūtu un darbības programmas apspriešanu pārmaiņus vadīja Māra Tomšone (arodbiedrības priekšsēdētāja vietniece) un Sergejs Griščenko (ražošanas apvienības „Vangaži” galvenais inženieris). Kongresā uzstājās: Pāvels Kļeščevņikovs (tresta „Rigastroj” arodkomitejas priekšsēdētājs), Larisa Veipa (rūpnīcas „Spartaks” arodkomitejas priekšsēdētāja), Vjačeslavs Sluckis („Rīgas SMU” elektrometinātājs), Ilgmārs Lesītis (projektēšanas institūta „Latgiproprom” nodaļas vadītājs), Jakovs Kuprijaņenko (tresta „Latsantehmontaž” pārvaldnieks), Sergejs Ševeļevs (SU- 67 mūrnieks, Jūrmala), Aleksandrs Pronkovs (SUMR - 30 būvdarbu vadītājs), Viktors Liepiņš (Jelgavas teritoriālās vispārējās celtniecības tresta pārvaldnieks), Mihails Rožanskis (rūpnīcas „Specstaļkonstrukcija” direktors), Eduardas Antanaitis (Cēsu teritoriālā vispārējās celtniecības tresta pārvaldnieks), Alberts Jakovļevs („VCSPS”, Maskava, sekretārs). Noslēgumā runāja un uz jautājumiem

atbildēja Aleksandrs Voronins.

Jauno Statūtu un darbības programmas apspriešanas iesākās ar arodbiedrības nosaukuma izvēli. Kongresa delegāti pēc plašām diskusijām nolēma: Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības strādnieku arodbiedrības Latvijas Republikānisko komiteju likvidēt. Izveidot Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrību.

Statūtu ievaddaļa sākas ar vārdiem:

„Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrība uz brīvprātības pamatiem apvieno strādājošos celtniecībā, būvmateriālu rūpniecībā, celtniecības projektēšanas institūtos, celtniecības kooperatīvos un profesionāli tehniskajās skolās.

Arodbiedrība uz paritātes pamatiem sadarbojas ar padomju, valsts, saimnieciskajām, sabiedriskajām un politiskajām organizācijām, ar visiem, kuru mērķi un darbība aizsargā nodarbināto sociāli ekonomiskās intereses un personas politiskās tiesības, kā arī atbalsta demokrātiski tiesiskas valsts izveidi.

Visu arodbiedrības organizāciju un vēlēto orgānu darbība pamatojas uz demokrātisku, neatkarīgu un patstāvīgu lēmumu pieņemšanu, koleģialitāti un atklātību.”

Statūti nosaka, ka: “Arodbiedrības galvenais mērķis ir savu biedru sociāli ekonomisko tiesību un interešu aizstāvība, atbilstoši pieņemtajiem starptautisko tiesību principiem, Cilvēktiesību normām, Konstitūcijai un spēkā esošajiem likumdošanas aktiem republikā.”

Jaunie statūti paredzēja, ka Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrības pamats ir arodbiedrības pirmorganizācija, par kuras izveidošanu lemj vismaz trīs arodbiedrības biedri savā kopsapulcē. Tā tiek reģistrēta augstākstāvošajā arodbiedrības institūcijā. AO savu mērķu sasniegšanai patstāvīgi nosaka nepieciešamo struktūru, darbības formu, nosaka arodbiedrības īpašuma un naudas līdzekļu izlietošanu, veic saimniecisko darbību. Savstarpējās attiecības starp arodbiedrības pirmorganizāciju un arodbiedrības vadību notiek uz savstarpēja līguma pamata.

Arodbiedrības Statūtos noteiktā struktūra bija šāda (no kongresa līdz biedram):

1. Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrības augstākā institūcija ir kongress. To sasauc vienu reizi trīs gados arodbiedrības Republikāniskā komiteja.
2. Periodā starp kongresiem arodbiedrības darbu vada Republikāniskā komiteja. Tās sastāvu

veido arodbiedrības pirmorganizāciju deleģētas personas. Sēdes notiek ne retāk kā divas reizes gadā.

3. Republikāniskā komiteja ievēlē savu darba institūciju – Prezidiju, kura sastāvā ir arodbiedrības priekšsēdētājs, viņa vietnieks un citas personas, par ko izlemj Republikāniskā komiteja. Prezidija sēdes notiek ne retāk kā reizi ceturksnī.

4. Arodbiedrības pamats ir arodbiedrības pirmorganizācija uzņēmumos. Pirmorganizācija deleģē savus pārstāvjus darbam augstākajās arodbiedrības institūcijās.

5. Arodbiedrības biedrs. Piederība arodbiedrībai ir brīvprātīga, neatkarīgi no rases, nacionalitātes, dzimuma, pilsonības, vecuma, sociālā stāvokļa, reliģiskās pārliecības, atzīst arodbiedrības Statūtus un Programmu. Visiem biedriem ir vienādas tiesības.

Ceturtais kongresa darba kārtības jautājums, arodbiedrības vadības vēlēšanas.

Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrības priekšsēdētāja amata vēlēšanās aizklātās balsošanas sarakstā iekļautas divas personas: Aleksandrs Voronjins un Māra Tomšone, bet priekšsēdētāja vietnieka amatam izvirzīts Pāvels Kļeščevņikovs.

Pēc balsu skaitīšanas rezultātiem neviens no priekšsēdētāja amata kandidātiem nesaņēma pusi no balsu kopskaita. Par priekšsēdētāja vietnieku ar balsu vairākumu delegāti ievēlēja Pāvelu Kļeščevņikovu.

Apspriežot balsošanas rezultātus, kongresa delegāti nolēma arodbiedrības priekšsēdētāja vēlēšanu otro kārtu pārcelt uz 1990. gada 1. jūniju.

Balssēšanas otrā kārtā notika 1. jūnijā Projektēšanas institūta „Latgiprogorstroj” telpās. Arodbiedrības priekšsēdētāja amata vēlēšanās aizklātās balsošanas sarakstā tika iekļauti Aleksandrs Voronjins un Māra Tomšone.

Saskaitot nodotās balsis, ar balsu vairākumu delegāti par arodbiedrības priekšsēdētāju ievēlēja Māru Tomšoni.

Arodbiedrības priekšsēdētāja Māra Tomsons.

**PERIODS STARP
KONGRESIEM
1990. - 1993. GADS**

Pēc arodbiedrības I kongresa iesākās darbs pie organizācijas struktūras un darbības sakārtošanas atbilstoši jaunajiem Statūtiem un Rīcības programmai. Republikāniskā komiteja ievēlēja savu institūciju – Prezidiju un Revīzijas komisiju. Brīvi paužot savu viedokli, arodbiedrības pirmorganizācijas uz vietām uzņēmumos pārvēlēja savu vadību – ievēlot arodkomiteju, tās priekšsēdētāju un citas atbildīgās personas. Notika arodbiedrības pār-būve, kas atsevišķos jautājumos turpinās joprojām. Arodbiedrības biedriem pakāpeniski izsniedza jauna formāta biedra kartes.

1990. gada 25. un 26. maijā, solidarizējoties ar 25 citu nozaru arodbiedrībām, Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrība bija Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) dibinātāju vidū un tās I kongresa dalīborganizācija. Par LBAS pirmo priekšsēdētāju ievēlēja Andri Siliņu.

Arodbiedrības delegāti piedalījās LBAS II ārkārtas kongresā 1992. gada 28. un 29. novembrī. Tajā paziņoja, ka LBAS ir jāpanāk, lai valsts konsultētos ar arodbiedrībām, izstrādājot un pieņemot lēmumus par darba samaksas, darba apstākļu, iedzīvotāju dzīves līmeņa un citiem sociāli ekonomiskajiem jautājumiem, indeksējot minimālo darba algu, ja palielinās preču un pakalpojumu cenas un tarifi. Par priekšsēdētāju atkārtoti ievēlēja Andri Siliņu. Laika posms pēc 1990. gada kā valstī, tā būvniecības nozarē izveidojās ekonomiski un sociāli smags. PSRS ekonomiskās sistēmas sabrukums un mežonīgais sākotnējā kapitālisma periods atjaunoto Latvijas Republiku nostādīja neapskaužamā stāvoklī. Cilvēki, kuri tikko bija sveikuši brīvības atgriešanos, strauji iekrita nabadzībā. Iekšzemes kopprodukts valstī 1993. gadā attiecībā pret 1990. gadu sasniedza 52,6 %, vēl zemāki rādītāji būvmateriālu rūpniecībā. Visnegatīvākie tie bija celtniecībā – tikai 14 % no 1990. gada līmeņa. Bezdarba līmenis valstī svārstījās 12 – 14 % robežās. Vidējā darba alga mēnesī valstī – 53,43 latī; celtniecībā – 57,67 latī.

Šajā periodā arodbiedrības Republikāniskā komiteja un arodbiedrības pirmorganizācijas uzņēmumos risināja jautājumus par algu un pabalstu izmaksām. Liela daļa darba devēju ignorēja darba likumdošanā un darba koplīgumā noteiktos darba algas izmaksas termiņus. Pēc arodbiedrības ierosinājuma tika izskatīti jautājumi par valsts uzņēmumu darba devēju (direktoru) saukšanu pie atbildības par darba likumdošanas neievērošanu, darba koplīguma saistību nepildīšanu un arodbiedrības darbības traucēšanu. Dīvos gadījumos uzņēmuma vadītājus atbrīvoja no ieņemamā amata. Aktuāli bija atvaļinājuma termiņi un atvaļināju-

ma naudas savlaicīga izmaksa, darba aizsardzības, darbinieku pārkvalifikācijas un bezdarba jautājumi.

Lai palīdzētu nodrošināt cilvēciskus dzīves apstākļus saviem, no pārmaiņām cietušajiem biedriem, pie arodbiedrības nodibināja trīs materiālās palīdzības fondus. Arodbiedrības budžets pamatā sastāvēja no darba algas 1 % atskaitījumiem. No iekasētās biedru naudas kopējās summas 20 % tika pārskaitīti arodbiedrības republikāniskajām institūcijām, tajā skaitā 5 % - LBAS.

Pēc brīvprātības principa, saskaņā ar parakstīto līgumu starp arodbiedrības priekšsēdētāju un arodbiedrības pirmorganizācijas priekšsēdētāju, no pirmorganizācijas rīcībā palikušajiem 80 % arodbiedrības bezdarbnieku fondā ieskaitīja 7 %, sociālās apdrošināšanas fondā - 3 %, vienu reizi gadā žēlsirdības fondā - 20 Latvijas rubļus (10 santīmus) par katru biedru. Pabalstus saņēma to uzņēmumu arodorganizāciju (AO) biedri, kuras brīvprātīgi piedalījās attiecīgo fondu veidošanā. No 1993. gada 1. aprīļa arodbiedrības valsts rīcībā nodeva sociālās apdrošināšanas budžetu, kuru līdz šim tās bija apsaimniekojušas.

Svarīgāko jautājumu risināšana, savstarpēji sadarbojoties, notika arodbiedrības darbības divos līmeņos: vispirms uzņēmuma, AO vienojoties ar darba devēju un noslēdzot darba koplīgumu vai citādas formas vienošanos. Nozares līmenī Latvijas Republikāniskā komiteja meklēja risinājumu valdības un likumdevēju institūciju vidū, piedaloties lēmumu un likumdošanas normu projektu izstrādāšanā.

Arodbiedrība 1990. gadā noslēdza vienošanos par sadarbību ar tikko izveidoto Arhitektūras un celtniecības ministriju (ministrs Aivars Prūsis), kura bija spēkā līdz ministrijas likvidācijai 1993. gada 3. augustā. Mēs saņēmām informāciju par notiekošajām izmaiņām ministrijā un tās pieņemtajiem lēmumiem, kopēji izskatījām jautājumus, kuri skāra strādājošo sociāli ekonomiskās intereses. Arodbiedrības organizācijām bija iespēja piedalīties uzņēmuma privatizācijas projekta apspriešanas sēdēs, varējām ierosināt izskatīt jautājumu par darba devēja atbildību.

Deviņdesmito gadu sākumā noritēja spraiga politiskā un ekonomiskā darbība gan Latvijā, gan ārpus tās. 1991. gada 19. – 21. augustā Maskavā notika augusta pučs. Rīgā, 21. augustā, Latvijas Republikas Augstākā Padome ar balsu vairākumu pieņēma konstitucionālo likumu „Par Latvijas Republikas valstisko statusu”, ar ko tika atjaunota Latvijas Republikas neatkarība.

Triju gadu periodā divreiz mainījās valūta. 1992. gada 20. jūlijā par Latvijas nacionālo naudu kļuva Latvijas rublis, bet 1993. gada februārī - Latvijas lats.

Pārskata periodā likumdevējs, līdzdarbojoties arodbiedrībai, pieņēma virkni likumu par jautā-

jumiem, kuri skāra nodarbināto, tajā skaitā arī arodbiedrības biedru intereses.

1990. gada nogalē Augstākā Padome pieņēma likumu „Par arodbiedrībām”, 1991. gada 26. martā - likumu „Par darba koplīgumiem”, bet 1993. gada 20. maijā - likumu „Par darba aizsardzību”. Latvijas arodbiedrībām nelabvēlīgi tika izlemts īpašuma jautājums. Augstākā Padome atbildīgās parlamenta komisijas vadītāja Jāņa Vaivada personā 1992. gada 10. martā nosprieda, ka: „...sakarā ar valdības reorganizāciju faktiski šis darbs ir bezcerīgi ievilcies”. Līdz ar to tika pieņemts Augstākās Padomes lēmums „Par Latvijas Republikas arodbiedrību pārziņā esošo īpašumu statusu” un noteikts, ka Latvijas arodbiedrību īpašumā esošajām miljonos rubļu vērtētajām kūrortiestādēm, sanatorijām, atpūtas namiem un tūrisma nozīmes objektiem ir valsts uzņēmuma statuss. Šāds statuss tiem reāli palika arī turpmākajos gados vairāk nekā 800 objektu izsaimniekošanai.

Mūsu arodbiedrības īpašumā 1990. gadā bija seši kultūras nami, piecas sporta bāzes, viena centralizētā bibliotēka. 1993. gada nogalē pasākumus organizējām jau sava kluba „Lāpa” (direktore Līga Meisīte) un Rīgas sporta bāzes irētās telpās.

Tirgus ekonomikas veidošanas apstākļos AO vadītājiem un aktīvistiem bija nepieciešamas jaunas zināšanas. Tās varēja iegūt no mūsu ārzemju kolēģiem. 1992. gadā arodbiedrība tika uzņemta Pasaules būvniecības un kokapstrādes darbinieku internacionālē (BWI), bet ar pārejas perioda statusu mēs darbojāmies Starptautiskajā ķīmijas un enerģētikas rūpniecības strādnieku arodbiedrības federācijā (ICEM). Tajā gadā Rīgā tika noslēgta vienošanās par sadarbību starp Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Krievijas Federācijas celtnieku arodbiedrībām. Turpinājās senā sadarbība ar Somijas Satakuntas apgabala celtnieku arodbiedrību.

Pirmo organizatorisko un tehnisko palīdzību, daloties ar informāciju, vadot apmācības, izgatavojot jauna formāta biedra kartes, sagatavojot materiālus darba koplīgumam, sniedza Vācijas Celtnieku arodbiedrība (prezidents Konrads Karls) un BWI sekretārs Volfgangs Veiperts.

1992. gadā iesākta un 1993. gadā pabeigta 13 AO priekšsēdētāju apmācība. Kopumā apmācīti vairāk nekā 50 aktīvisti. Viņi darbojās Liepājas, Kalnciema, Rīgas, Daugavpils AO. Šo apmācību ciklu palīdzēja veikt Zviedrijas kolēģi. 2002. gada martā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas celtnieku arodbiedrības biedri, 10 cilvēki, mācījās Zviedrijas arodbiedrību izglītības centrā, netālu no Stokholmas. Deviņdesmito gadu sākumā palīdzīgu roku mums sniedza Rietumvalstu un Ziemeļvalstu - Vācijas, Zviedrijas, Somijas un Dānijas, kā arī citi kolēģi.

DECENT WORK BETTER FUTURE.

Fight for decent work. Build a better future.

COEN VAN DER VEER
BWI Eiropas sekretārs

“Cienījamie LBNA biedri un šīs grāmatas lasītāji!
Laujiet man no sākumu apsveikt jūs visus ar šo nozīmīgo
pagrieziena punktu LBNA attīstībā. 30 gadus jūs esat
bijuši pirmrindnieki darba ņēmēju tiesību aizstāvēšanā
un to uzlabošanā savā valstī. Sākot ar izmaiņām, ko nesa
padomju sistēmas sabrukums līdz pat pievienošanās
ES vienotajam tirgum, jūs bijāt pastāvīgs spēks, kas uz-
turēja cilvēku dzīves līmeni un darba apstākļus. Ar lielu
lepnumu un solidaritāti BWI Eiropas reģions un tā biedri
vēlas turpināt mūsu kopīgo darbu daudzu cilvēku labā.
Mēs vēlamies, lai vēl daudzus gadus LBNA spētu
pārstāvēt strādniekus viņu cīņā un solidaritātē.”

”

OTRAIS KONGRESS

Tas notika 1993. gada 29. oktobrī.

Kongresa darbā piedalījās uzaicinātie viesi: Kjell Martinsen – Ziemeļvalstu arodbiedrību apvienības viceprezidents; Volfgangs Veiperts – Vācijas Celtnieku arodbiedrības internacionālais sekretārs; Leif Nurell – Zviedrijas celtnieku arodbiedrības internacionālais sekretārs; Peters Šmitts – Starptautiskās ķīmijas un enerģētikas rūpniecības strādnieku arodbiedrību federācijas (ICEM) pārstāvis; Andris Siliņš – LBAS priekšsēdētājs; Jānis Krastiņš – LBAS organizatoriskās daļas vadītājs.

Otrā kongresa darbu vadīja Viktors Tiškins – VCMU „Himstroj” brigadieris; Aivars Apeinis – Valsts Rēzeknes celtniecības uzņēmuma brigadieris; Vilis Kauliņš – VUF „Elektromontāža” arodkomitejas priekšsēdētājs.

Delegāti nolēma darba kārtībā iekļaut vairākus jautājumus:

- pārskatu par Latvijas celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrības (LCA) galvenajiem darbības virzieniem laika posmā starp I un II kongresu, kā arī arodbiedrības stratēģiju darba tirgus apstākļos. Ziņoja Māra Tomsons, arodbiedrības priekšsēdētāja;
- LCA Revīzijas komisijas ziņojumu. Ar to iepazīstināja Irēna Jaroša, Revīzijas komisijas priekšsēdētāja;
- izmaiņas LCA Statūtos;
- LCA Rīcības programma tirgus ekonomikas apstākļos;
- LCA priekšsēdētāja un vietnieka vēlēšanas;
- LCA Revīzijas komisijas vēlēšanas.

Kongresa turpinājumā delegāti atbalstīja vairāku arodorganizāciju (AO) ierosinājumu mainīt arodbiedrības nosaukumu. Vienbalsīgi nolēma, ka „Latvijas Celtniecības un būvmateriālu rūpniecības darbinieku arodbiedrība” turpmāk būs „Latvijas Celtnieku arodbiedrība” (LCA).

Par Māras Tomsones un Irēnas Jarošas ziņojumu, Statūtu izmaiņu un Rīcības programmu runāja Rihards Bernāts – uzņēmuma „Būvmehānizācija” (Liepāja) AO priekšsēdētājs, virpotājs. Viņš uzsvēra: „Uzņēmumā agrāk bijušas zemas algas.

Arodkomiteja sākusi cīņu par algu palielināšanu, noslēdzot darba koplīgumu. Darbinieki mācījās Zviedrijā un iegūtās zināšanas noderēja arodbiedrības darba aktivizēšanai. Skaidrāk kļuva saprotams, kas ir darba devējs un kas – darba ņēmējs.

Abi nevar būt vienā arodbiedrībā. Trīs reizes vajadzēja labot darba koplīgumu. Darba likumu kodekss ir ļoti izdevīgs darba devējam, bet ne darba ņēmējam un koplīgums ir vienīgais, kas pieņemams darba ņēmējam. Gribam izglītot savus biedrus, lai viņi labi zinātu likumdošanu. Mūsu uzņēmumā administrācija aizliedza ieturēt 1 % no darba algas, tagad mēs paši vācam biedru naudu. Direkcija beidzot rada iespēju centralizēti grāmatvedībai izsniegt darba algas uzskaites lapiņas, lai darbinieki redzētu aprēķinus.”

Volfgangš Veiperts – Vācijas celtnieku arodbiedrības internacionālais sekretārs: „Gribu pateikt paldies par iespēju ierasties jūsu zemē. Es gribu nodot sveicienus no Vācijas celtnieku arodbiedrības. Vācijā vakar notika celtnieku arodbiedrības demonstrācija ar 150 tūkstošu cilvēku piedalīšanos. Ja notiek sociālo tiesību pazemināšana, mēs nevaram klusēt.

Zinām, ka jums ir ļoti smaga situācija, bet jūs to pārvarēsiet. Jums ir izcila arodbiedrības priekšsēdētāja, kura ir spējusi panākt starptautisku atzišanu. Māra Tomsons mūsu tikšanās reizē Hāgā uz jautājumu, ko viņai atvest, atbildēja, lai viņai nevedot neko, bet arodbiedrībai – kopētāju. Mūsu solidaritāte ir vienotībā. Daži domā tikai par jauno tirgus ekonomiku, esam par jaunu ekonomiku, esam par cilvēku labklājību. Varam palīdzēt jums organizēt seminārus, jo vienotu receptu nav, katrai zemei ir jāiet savs ceļš. Novēlu jums panākumus.”

Vēl runāja Agita Ose – Brocēnu cementa un šifera kombināta AO priekšsēdētāja; Peters Šmits – Starptautiskās ķīmijas un enerģētikas rūpniecības strādnieku arodbiedrības federācijas pārstāvis; Larisa Ivanova – Kalnciema būvmateriālu kombināta AO priekšsēdētāja; Gunta Miškina – Liepājas arodaktīva apmācības centra vadītāja; Jevgēņijs Servuts – Daugavpils teritoriālā vispārējās celtniecības tresta AO priekšsēdētājas vietnieks; Aleksandrs Šļepčenkins – 2-ECK AO priekšsēdētājs; Andris Siliņš – LBAS priekšsēdētājs; Kjell Martisen – Ziemeļvalstu arodbiedrību apvienības viceprezidents. Debašu noslēgumā uzstājās Māra Tomsons.

Turpinājumā kongress izskatīja darba kārtības trešo jautājumu. Statūtos vienbalsīgi pieņēma atsevišķas būtiskākas un mazāk būtiskas izmaiņas. Statūtu ievaddaļa sākās ar tekstu: „Latvijas Celtnieku arodbiedrība (LCA) ir brīvprātīga, neatkarīga, demokrātiska, sabiedriska organizācija, kas pauž, pārstāv un aizstāv savu biedru (darba ņēmēju) darba, sociālās un ekonomiskās intereses.”

Vēl precizēja, ka: „LCA organizatorisko uzbūvi veido tās biedri, kuri brīvprātīgi apvienojas pēc savu interešu, sociālo grupu, arodu, ražošanas darba vietas vai citiem principiem, veidojot arodbiedrību organizācijas, reģionālās vai citas arodu apvienības.” Turpmāk nosaukumu – arodbiedrības pirmorganizācija – juridiski nomainīs arodbiedrības organizācija. Statūti papild-

nāti ar to, ka: „Arodbiedrības organizācija uzņēmumā darbojas saskaņā ar savu Nolikumu, ko pieņem sapulce (konference). Nolikums nedrīkst būt pretrunā ar LCA Statūtiem.”

Kongresu starplaikā augstākā arodbiedrības institūcija būs LCA Padome, nevis Republikāniskā komiteja. „Padomes sastāvs veidojas pa vienam no katras arodbiedrības organizācijas – reģistrētas juridiskās personas, deleģētiem pārstāvjiem un no Latvijas Celtnieku arodbiedrības priekšsēdētāja un vietnieka”.

Statūtos noteica, ka LCA biedru nauda ir: „Strādājošie maksā 1 % no ikmēneša darba samakas; mācību iestāžu audzēkņi - Ls 0,05 mēnesī; LCA biedri - bezdarbnieki, mātes, kuras atrodas atvaļinājumā bērnu kopšanai, nestrādājošie pensionāri - 0,5 % no pensijas vai pabalsta. Arodbiedrības biedru naudu nemaksā no arodbiedrības pabalsta, slimības pabalsta un atalgojuma obligātajā valsts dienestā.”

Statūtos iekļāva arī jaunas sadaļas par LCA priekšsēdētāju un vietnieku; par LCA īpašumu; LCA revīzijas komisiju, kā arī citas. LCA kongress turpmāk notiks vienu reizi 5 gados. Turpinājumā kongress vienbalsīgi pieņēma LCA Rīcības programmu tirgus ekonomikas apstākļos.

Kongresa priekšsēdētāja amatam izvirzīja Māru Tomsoni. Viņu vienbalsīgi ievēlēja par priekšsēdētāju.

Uz priekšsēdētāja vietnieka amatu kandidēja divi: Jānis Gužāns - LCA darbinieks un Vilis Kauļiņš - „Elektromontāža” AO priekšsēdētājs. Ar balsu vairākumu par LCA priekšsēdētāja vietnieku ievēlēja Jāni Gužānu.

Vēlēšanās ar balsu vairākumu par Revīzijas komisijas locekļiem ievēlēja: Irēnu Jarošu (komisijas priekšsēdētāju) – Valsts 3.dzelzbetona konstrukciju rūpnīcas arodkomitejas priekšsēdētāju; Maiju Cēberi – Valsts Liepājas uzņēmuma „Elektromontāža” arodkomitejas priekšsēdētāju; Emmu Ļešņičaju – Rēzeknes valsts celtniecības uzņēmuma AO grāmatvedi; Jevgeņiju Jermakovu – Daugavpils valsts celtniecības materiālu un konstrukciju uzņēmuma arodkomitejas priekšsēdētāju. Vladimīru Sudņiku – Valsts uzņēmuma „Inženiertīkli” arodkomitejas priekšsēdētāju. Par Revīzijas komisijas priekšsēdētāju ievēlēja Irēnu Jarošu.

Kongresa noslēgumā delegāti klausījās priekšsēdētājas Māras Tomsones uzrunu.

**ARODBIEDRĪBAS
AKTIVITĀTES
NO 1993. - 1998.
GADAM**

Celtnieku un būvmateriālu ražotāju, kā arī citu nozaru darbinieku dzīves līmenis pēc 1993. gada būtiski neuzlabojās. Šajos apstākļos sociālo jautājumu risināšanai bija nepieciešama visu nozaru arodbiedrību sadarbība un solidaritāte. Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) turpināja neatlaidīgu dialogu ar valsts institūcijām un darba devēju organizācijām. Tomēr, neraugoties uz visu, ieskaitot arī protesta akciju, tautai izejot ielās, deviņdesmito gadu sākumā un vidū iedibinājās nelāga valsts tradīcija - minimālo algu, pensijas un citus samaksas veidus noteikt zemākus par iztikas minimumu, bet ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamo minimumu - vēl ievērojami zemāku.

Tabulā redzama valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga un viena iedzīvotāja pilna iztikas minimuma preču un pakalpojumu groza vērtība (latos).

Gads	Minimālā alga (latos)	Iztikas minimums (latos)
01.04.1994.	22,5	57,00
01.10.1994.	28,00	57,00
1995.	28,00	64,00
1996.	38,00	74,00
1997.	38,00	79,00
1998.	42,00	82,00

CSP dati

Šī jautājuma risināšanā jau no paša sākuma bezjēdzīgas bijušas arī Trīspusējās sadarbības konsultatīvajā padomē panāktās vienošanās. LBAS, Latvijas Darba devēju konfederācijas un valdības vienošanās 1994. gadam jau ietvēra normu, kas šādos dokumentos nemitīgi atkārtojās arī turpmākajos gados: „LR valdība nosaka mēneša minimālo darba algu ne mazāku par LR attiecīgā laika posmā valsts noteikto iztikas minimumu.” Tomēr valdība tā arī šīs saistības neizpildīja.

Viens no deviņdesmito gadu arodbiedrības protesta iemesliem bija algu izmaksas aizkavēšana uzņēmumos par vairākiem mēnešiem. Piemēram, Valsts 2. ēku celtniecības kombinātā strādnieki savu algu nesaņēma pat piecus mēnešus pēc kārtas.

Tikai Latvijas Celtnieku arodbiedrības (LCA) vadības iejaukšanās situāciju uzlaboja. Arodbiedrību spiediena rezultātā Saeima 1994. gadā tomēr izdarīja grozījumus likumā „Par uzņēmējdarbību”, nosakot, ka uzņēmuma likvidācijas, bankrota, maksātnespējas gadījumos vispirms jānomaksā parādi – darbinieku prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, kā arī grozījumus likumā „Par valsts uzņēmumu”, paredzot, ka ienākumi no pamatlīdzekļu pārdošanas izlietojami, lai dzēstu darba algas parādus uzņēmuma darbiniekiem”. Tajos gados arodbiedrības un sabiedrība noraidīja valsts institūciju priekšlikumu paaugstināt pensijā aiziešanas vecumu no 1995. gada 1. jūlija līdz 65 gadiem.

Zināmā mērā glābiņš stagnējošajai valsts ekonomikai tika meklēts, turpinot privatizācijas procesu. 1994. gada 17. martā stājās spēkā Saeimā pieņemtais likums „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju”. Privatizācijas mērķis bija radīt labvēlīgu vidi privātā kapitāla darbībai Latvijas tautsaimniecības attīstības interesēs un sašaurināt darbību, ko valsts un pašvaldības veic kā komersanti. Tam bija vajadzīgs laiks.

Tā kā sociālais dialogs neveidojās, arodbiedrības sāka izmēģināt citus ietekmes mehānismus – protestu akcijas. Pirmos gadus pēc neatkarības atgūšanas neviens no tādiem līdzekļiem kā mītiņi un streiki netika izmantoti. Taču, kad Latvijas neatkarība cilvēkiem vairs nešķīta apdraudēta, bet kļuva acīmredzamas labējās valdības, Augstākās Padomes un 5. Saeimas kļūdas pārejā uz tirgus ekonomiku, arodbiedrības aktivizējās. 1994. gada 24. februārī notika pirmais LBAS organizētais masu pasākums pret valdības sociāli ekonomisko politiku – strādājošo sapulce Sporta namā „Daugava”. Sapulce valdībai un Saeimai izvirzīja virkni prasību, no kurām lielākā daļa tā arī netika izpildītas: „Līdz 1994. gada maijam nodrošināt aizkavēto algu izmaksu valsts uzņēmumos; līdz algas parādu izmaksai pārtraukt iedzīvotāju izlikšanu no dzīvokļiem par neapmaksāto iri; noteikt minimālo algu atbilstošu iztikas minimumam; izmaksāt pabalstus bezdarbniekiem gadījumos, kad darba devējs nav samaksājis sociālo nodokli; nepieļaut sociālā nodokļa pamata likmes paaugstinājumu virs 35 % utt.”

Ne tik negatīvs izrādījās nākamais arodbiedrību protestu vilnis 1995. gada nogalē. Situācija kļuva aizvien nopietnāka. Iedzīvotāji bija tikko pārdzīvojuši banku krīzi (1995. gada 27. jūnijā tiesa par maksātnespējīgu atzina „Banku Baltija”), atdzimstošā ekonomika atkal pārdzīvoja regresu. Par pēdējo pilienu arodbiedrību pacietībai kļuva Rīgas domes 1995. gada novembra lēmums par tarifu paaugstināšanu apkurei, siltajam ūdenim un sabiedriskajam transportam. Valdība arodbiedrībām rakstiski atbildēja, ka pašvaldību noteiktos tarifus tā nevarot ietekmēt. Sekas bija tādas, ka 1995. gada 15. decembrī no Bruņinieku un Valdemāra ielas krustojuma, sākotnēji uz Rīgas domi iecerētais LBAS protesta gājiens, spontāni pavērsās uz Ministru kabinetu. Pēc arodbiedrību vērtējuma tajā piedalījās vismaz 30 tūkstoši cilvēku, izveidojās kritiska situācija.

Tādā veidā izdevās panākt siltumenerģijas maksas samazināšanu Rīgā. 1996. gadā darbu uzsāka Energoapgādes regulēšanas padome, novēršot interešu konfliktu, pašvaldībai apstiprinot tai piederoša uzņēmuma tarifus.

LCA deviņdesmito gadu vidū darba tiesību un darba aizsardzības jautājumu risināšanai uzsāka ciešu sadarbību ar Valsts darba inspekciju (direktors Jānis Bērziņš). Pati inspekcija tika izveidota 1993. gadā, pamatojoties uz Ministru Padomes 1992. gada decembra lēmumu „Par Valsts darba inspekcijas izveidošanu”.

1995. gada pavasarī Rīgā, Kongresu namā, notika liela mēroga Starptautiskās ķīmijas un enerģētikas rūpniecības strādnieku arodbiedrības federācijas (ICEM) konference „Par sieviešu tiesībām darba tirgū”. Tajā piedalījās 190 sievietes no 90 pasaules valstīm. Konferences sagatavošanas organizatoriskos darbus veica LCA priekšsēdētājas Māras Tomsones vadībā.

Pēc Latvijas Būvnieku asociācijas (LBA) nodibināšanas 1996. gada 27. jūnijā, kura apvienoja daļu nozares darba devēju, sāka veidoties sociālais dialogs starp LCA un LBA nozares līmeni. Asociācijas pirmais prezidents bija Jānis Lancers, bet no 1996. gada 16. decembra turpmākos 15 gadus – Viktors Puriņš. Pusēm veiksmīgi sadarbojoties, 1998. gada 24. aprīlī nozares līmenī noslēdza pirmo ģenerālvienošanos „Par darba samaksu būvniecībā”.

Pamatojoties uz Latvijas Republikas likumu „Par darba koplīgumiem” un Latvijā ratificēto Starptautiskās Darba organizācijas konvenciju „Par kolektīvo pārrunu atbalstīšanu”, LBA un LCA, ievērojot sociālās partnerības principus un intereses, vienojās, ka būvniecībā nodarbināto speciālistu un kvalificēto strādnieku, kā arī projektētāju minimālā stundas tarifa likme ir Ls 1,0 (viens lats), bet būvniecības palīgdarbos nodarbinātajiem Ls 0,5 (piecdesmit santīmi). Šāda veida ģenerālvienošanos tajā laikā bija pirmā starp Vidus un Austrumeiropas valstīm. Vērts uzsvērt, ka 1998. gadā valsts noteiktā minimālā stundas tarifa likme bija 0,25 santīmi, tā bija četras reizes zemāka.

NORMUNDS GRINBERGS ”
Latvijas Būvnieku asociācijas vadītājs.

“Latvijas Būvnieku asociācija sirsnīgi sveic Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrību 30 gadu jubilejā. Vēlam drosmi, izturību un radošumu, pildot Būvniecības nozarei tik būtisku sociālā partnera lomu.”

Periodā starp 1993. un 1998. gadu LBAS notika divi kongresi. LBAS III kongress 1995. gada 25. novembrī (par priekšsēdētāju ievēlēja Agri Olmani) un LBAS IV kongress 1998. gada novembrī (par priekšsēdētāju kļuva Juris Radzēvičs).

Pēc ilgām LBAS pūlīņiem Saeima 1998. gada 12. martā ar zināmām atrunām beidzot atdeva arodbiedrību īpašumā vismaz divas ēkas Rīgā, Bruņinieku ielā 29/31, kurā atrodas LCA birojs, un Vaļņu ielā 32.

Gadu gaitā LCA biedru skaits saruka un turpināja sarukt vairākas reizes. Sociāli ekonomiskās pārmaiņas deviņdesmitajos gados noveda pie arodbiedrības būtiskas pārveides. Biedru skaita samazināšanās cēloņi: ražošanas sabrukums, privatizācija un ar to saistītā darba vietu skaita samazināšanās; darba devēju politika, kas tieši vērsta pret arodbiedrību; nepietiekama arodbiedrības aktivitāte jaunajos uzņēmumos; konkrēta darba devēja trūkums, ar kuru varētu veidot pamatu attiecībām darba tirgū; nedarbojās likumi un darba tirgus politika, kas sekmētu arodbiedrību darbību; ekonomiskās grūtības, kas noveda pie nevēlēšanās maksāt arodbiedrības biedru naudu utt. Būvniecības nozarē liels skaits nodarbināto strādāja uzņēmumos, kuros ir 5 līdz 10 darbinieki. Arī darbinieku mainība bija ļoti augsta.

EVIJA KIRIKA

LBNA valdes locekle no 2018.gada 18.maija:

”Paldies LBNA darbiniekiem par izturību un paldies biedriem par atbalstu šajos 30 gados. Kopīgiem spēkiem esam pārdzīvojuši krīzes un gāzuši kalnus. Un lai gan brīžiem var šķīst, ka arodbiedrības ir pāraugušas savu lietderību, ģenerālvienošānās parakstīšana būvniecībā parāda pretējo. Mēs strādājam pie tā, lai uzlabotu mūsu biedru un visu būvniecībā nodarbināto darba vidi, un neatlaidīgi turpināsim pie tā strādāt arī turpmāk.”

KLĀT TREŠAIS KONGRESS

Tas notika 1998. gada 21. novembrī. Kongresa darbu vadīja Māra Tomšone (Latvijas Celtnieku arodbiedrības (LCA) priekšsēdētāja), Lidija Lazdovska (Rīgas reģionālā arodorganizācija (AO)), Ģirts Davidons (AO „Bulta - 2”, galdnieks), Jānis Gužāns (LCA priekšsēdētāja vietnieks).

Kongresa darba kārtībā iekļāva LCA Padomes ziņojumu par arodbiedrības darbību laika posmā starp II un III kongresu (ziņotāja Māra Tomšone); LCA Revīzijas komisijas ziņojumu (ziņotāja Irēna Jaroša); grozījumus LCA Statūtos; LCA Rīcības programmu tirgus ekonomikas apstākļos; LCA priekšsēdētāja un vietnieka, kā arī LCA Revīzijas komisijas priekšsēdētāja vēlēšanas.

Pēc ziņojumu noklausīšanās notika debates par visiem darba kārtības jautājumiem. Kongresa delegāti pieņēma nelielus grozījumus Statūtos un apstiprināja LCA Rīcības programmu ar devīzi „Par sakārtotu darba tirgu”.

Delegāti par LCA priekšsēdētāju vienbalsīgi ievēlēja Māru Tomšoni, par priekšsēdētāja vietnieku Jāni Gužānu. Par LCA Revīzijas komisijas priekšsēdētāju kļuva Daile Kurme.

Ar priekšsēdētājas Māras Tomšones uzrunu kongress darbu beidza.

LBA prezidents V.Puriņš un LCA priekšsēdētāja M.Tomšone paraksta ģenerālvienošanos.

**ARODBIEDRĪBAS
DARBS
NO 1998. - 2003.
GADAM**

1998. gada nogalē notikušie Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) un Latvijas Celtnieku arodbiedrības (LCA) kongresi iezīmēja robežšķirtni arodbiedrību darbībā. Lai arī finansiāli pieticīga, tomēr konkrēta sociālās drošības sistēma valstī bija izveidota. Latvija uzņēma kursu uz iestāšanos Eiropas Savienībā. Bija kļuvis iespējams sociālais dialogs viedokļu noskaidrošanai starp valdību, darba devējiem un strādājošajiem.

Ar 1999. gada 1. janvāri stājās spēkā jaunais trīspusējais līgums (valdība, darba devēji un arodbiedrības), ko pirmo reizi Latvijas vēsturē parakstīja premjers. Iepriekš tā no valdības puses bija Labklājības ministrijas prerogāta.

Taču mierīga līdzāspastāvēšana neturpinājās ilgi. 1999. gadā sākās jauna ekonomiskās izaugsmes bremsēšanās - kā sekas Austrumāzijas un Krievijas krīzei. Valsts attiecības ar arodbiedrībām atkal saasinājās. Notika cīņa pret A. Šķēles valdības iecerēto pensiju reformu, kā arī pret „Latvenergo” sadalīšanu un privatizāciju.

LCA Padomes sēde. LCA Prezidija locekļi (no kreisās puses) Gunta Freimane, Jānis Gužāns un Māra Tomšone.

Tā sākās ar pensiju reformu 1999. gada 5. augustā, kad Saeima, skatot grozījumus likumā „Par valsts pensijām”, pavisam negaidot iebalvoja virkni priekšlikumu, kas būtiski pasliktināja pensionāru stāvokli. 17. augustā LBAS izplatīja pirmo paziņojumu par pensiju reformu, uzsverot, ka tik svarīgi grozījumi ir pieņemti, tos neapspriežot ne ar arodbiedrībām, ne darba devējiem un pilnīgi ignorējot sociālā dialoga pamatprincipus. Drīz sākās parakstu vākšana. 1999. gada 7. oktobrī tika veiksmīgi pārvarēts pirmais tautas nobalsošanas procedūras posms. Parakstījās 184610 vēlētāju jeb 13,8 % no balsstiesīgo iedzīvotāju skaita. Vēlāk tautas nobalsošanā 13. novembrī piedalījās 339879 vēlētāji jeb 25,1 % no balsstiesīgajiem nepieciešamo 50 % vietā, lai referendumu atzītu par notikušu. Valdošās partijas bija spiestas meklēt kompromisu, un Saeima 1999. gada 4. novembrī galīgajā lasījumā pieņēma mikstinātus pensiju likuma grozījumus, paredzot, ka visi strādājošie pensionāri varēs saņemt pensiju līdz 60 latiem mēnesī; sievietēm tiks saglabāta priekšlaicīgas pensionēšanās iespēja divus gadus pirms pensionēšanās vecuma iestāšanās, bet vīriešiem – no 60 gadu vecuma. Vienlaikus tika nolemts pakāpeniski paaugstināt pensijas vecumu līdz 62 gadiem.

2000. gadu sākumā valdībā ātrā tempā tika virzīts valsts enerģētikas monopola „Latvenergo” sadalīšanas un privatizācijas plāns. 2000. gada 7. martā LBAS pieņēma paziņojumu, ka uzsāk parakstu vākšanu referendumā ierosināšanai, kas liegtu „Latvenergo” privatizēt. Pamatojums: tas sekmīgi strādā; ir valsts uzņēmums, kas nes peļņu un ilglaicīgi nodrošinājis valsts iedzīvotāju un tautsaimniecības energoapgādi par stabilām un pieņemamām cenām. Turpretī privātais bizness centīsies savu peļņu palielināt un valstī paaugstināsies energoapgādes tarifi.

Arodbiedrību argumenti un kampaņas masu medijos pret „Latvenergo” privatizāciju bija pārliecinošas. Referenduma procedūras ierosināšanai savāca 307 330 balsstiesīgo pilsoņu parakstus. Sabiedrības spiediena rezultātā Saeima nobalvoja par arodbiedrību ierosināto likuma grozījumu pieņemšanu – „Latvenergo” neprivatizēt. Šī norma aizvien ir spēkā. Tā nenoliedzami bija redzamākā arodbiedrību uzvara.

Plašas diskusijas ar mūsu arodorganizāciju iesaistīšanos notika par darbiniekiem ļoti svarīgu likumu pieņemšanu. 2002. gada 1. janvārī stājās spēkā „Darba aizsardzības likums”, bet 2002. gada 1. jūnijā jaunais, pēc ES standartiem veidotais „Darba likums.”

Vēl viens strīdīgs jautājums – sociālā nodokļa likme. Darba devēju organizācijas iestājās par tā likmes – 33 % – pārdali: 16,5 % pret 16,5 %. 2002. gada 6. jūnijā, kad galīgajā lasījumā skatīja grozījumus likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu”, Saeima tomēr izšķīrās par sociālā nodokļa likmi 33 %, 9 procentus atstājot par pienākumu maksāt darba ņēmējiem, atlikušos procentus – darba devējam.

LCA AKTIVITĀTES:

*Vērmānes dārzs 1.maija
svētkos.*

Ielu gājiens.

Pikets pie Saeimas.

Piedaloties likumdošanas procesā, arodbiedrības panāca:

- aizliedza uzteikt darba līgumu darbiniekam - arodbiedrības biedram bez arodbiedrības iepriekšējas piekrišanas;
- netiek palielināta no darbinieku algām iekasējamā valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme virs 9 %;
- minimālā darba alga nebūs zemāka par 50 % no vidējās bruto algas valstī;
- kopš 2001. gada 13. marta darba ņēmēji nav atbildīgi par sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veikšanu;
- saglabāta priekšlaicīgas pensionēšanās iespēja;
- 2003. gadā izveidots „Darbinieku prasījumu fonds” uzņēmuma maksātspējas gadījumā;
- paaugstināts valsts sociālās apdrošināšanas, bērna dzimšanas un pabalsts invalīdiem no bērnības.

Zināmu ietekmi uz likumdošanas normu sakārtošanu un izpildi sekmēja LCA pārstāvja (Māras Tomsones) regulāra darbība Būvniecības uzņēmumu licencēšanas komisijā, Būvniecības Nacionālajā padomē, Nacionālajā trispusējās sadarbības apakšpadomē. LCA iestājās pret nelegālā ārzemju darbaspēka izmantošanu būvniecības darba tirgū. Mūsu arodbiedrība piedalījās Ministru kabineta noteikumu projekta „Par ārvalstnieku un bezvalstnieku nodarbināšanas kārtību Latvijas Republikā” izstrādē. Tie stājās spēkā 2000. gada 1. aprīlī. 2000. gada 17. oktobrī notika Latvijas Būvnieku asociācijas (LBA) valdes un LCA Prezidija kopēja sēde, kurā nosodīja praksi, ka būvfirmas izmanto nelegālo ārzemju darbaspēku, ignorē MK noteikumus.

Rūpējoties par nodarbinātību, LCA Padome un Prezidijs savās kārtējās sēdēs pastāvīgu vērību veltīja profesionālās izglītības un strādnieku kvalifikācijas jautājumiem. Profesionālās izglītības iestādes beigušajiem jauniešiem būvdarbu patstāvīgai veikšanai nepietika praktisko iemaņu, nebija arī sadarbības starp būvuzņēmēju un profesionālās izglītības iestādi.

Lai veicinātu reģiona būvuzņēmēju, profesionālās izglītības iestāžu un arodbiedrības sadarbību, vienojās izveidot Daugavpils reģionālās arodizglītības sadarbības padomi, aicinot būvuzņēmējus palīdzēt arodskolām mācību prakses vietu organizēšanā. LCA Daugavpili bezdarbnieku pārkvalifikācijai nodibināja izglītības iestādi - Latgales Mācību centru. Tajā ik gadu būvnieku profesijas apguva vairāk nekā 100 cilvēku.

Atbilstoši profesionālās izglītības likumam arodskolu eksāmenu komisiju darbā piedalījās LCA pārstāvji Jānis Gužāns un Voldemārs Davidons, bet arodbiedrības eks-

perts Valdis Līnis izvērtēja profesiju standartus.

Saeima 2001. gadā pieņēma jaunu „Darba aizsardzības likumu”, bet Ministru kabinets 2003. gada 25. februārī noteikumus Nr. 92 „Par darba aizsardzības prasībām, veicot būvdarbus”. LCA par šiem un citiem normatīvajiem aktiem vairākas reizes organizēja seminārus, kuros piedalījās Valsts darba inspekcijas (VDI) vadošie speciālisti. Apmācības notika LCA nodibinātajos mācību centros Daugavpilī, Liepājā un citur. Tajos zināšanas darba aizsardzības jomā piecu gadu periodā ieguvuši apmēram 2000 dažādu profesiju darbinieku.

Nelaiemes gadījumu skaits būvniecības nozarē piecos gados svārstījās no 96 līdz 118 gadā; letālie gadījumi - no 3 līdz 8. Būvmateriālu ražošanas nozarē uzskaitīto nelaiemes gadījumu skaits gan neliels - 1 līdz 3 gadā. Pēdējos gados netika reģistrēti letālie gadījumi. Riska faktori būvniecībā ir šādi: strādājošo krišana no augstuma sasniedz vairāk nekā 50 % nelaiemes gadījumu, kritoši priekšmeti un nogruvumi - apmēram 10 %.

Kā rādīja pētījumi, celtnieku veselībai ievērojamu kaitējumu nodarīja pārgurums. To ietekmēja virsstundu darbs vakaros, darbs sestdienās un svētdienās. Bieži vien netika piešķirti ikgadējie apmaksātie atvaļinājumi. Kaitējumu veselībai nodarīja kancerogēnais minerāls - azbests. LCA panāca, ka no 2001. gada 1. janvāra Latvijā aizliedza piedāvāt tirgū un lietot azbestu un to saturošos produktus.

Ievērojamu uzmanību turpinājām veltīt arodbiedrības aktīva apmācībai. Tā notika pēc īpaša plāna un aptvēra visus Latvijas reģionus. Ar zviedru kolēģu (Lars Aveholt, Tord Janson) līdzdalību guvām jaunas zināšanas par biedru iesaistīšanu arodbiedrībā un reģionālo centru organizēšanu, par arodbiedrības lomu darba tirgus apstākļos un profesionālo izglītību. Demokrātijas un sociālā dialoga veidošanā palīdzību sniedza Fridriha Eberta fonds no Vācijas.

Šajos gados lielu vērību veltījām jauniešu informēšanai par arodbiedrību. Daļa no viņiem - 38 jaunieši no Daugavpils, 31 jaunieši no Liepājas un Aizkraukles arodividusskolas, Rīgas Celtniecības koledžas kļuva par mūsu arodbiedrības biedriem. 2003. gada 23. oktobrī Jūrmalā izveidoja LCA Jauniešu padomi 9 cilvēku sastāvā. Dibināšanas sapulce par Padomes priekšsēdētāju ievēlēja Agnesi Puntužu, par vietnieku - Gustu Kāpostīņu, par padomes sekretāri - Oļesju Krivenko. LCA tobrīd bija 715 biedri jauniešu vecumā.

LCA Jauniešu padomes dibināšana Jūrmalā.

”

PĒTERIS KRĪGERS
LBAS priekšsēdētājs (2002-2016).

“Būvniecības nozares arodbiedrībai ir kolosāla nākotne, jo jebkurā situācijā bez būvniekiem pasaule neeksistēs, viņa būs jābūvē no tādiem vai citādiem materiāliem. Būvnieki ir profesija ar nākotni – novēlu, lai tā būtu pietiekoši stabila un gaiša!”

JAU CETURTAIS KONGRESS

Tas sanāca 2003. gada 6. decembrī.

Kongresa darba piedalījās uzaicinātie viesi: Raimonds Vējonis (vides ministrs), Pēteris Krīgers (Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) priekšsēdētājs), Viktors Puriņš (Latvijas Būvnieku asociācijas (LBA) prezidents), Juris Reisons (Latvijas Būvmateriālu ražotāju asociācijas prezidents), Jānis Bērziņš (Valsts Darba inspekcijas (VDI) direktors), Hanss Detlevs Kullers (Vācijas vēstniecības pārstāvis), Rolf Jaeger (PHARE projekta vadītājs Latvijā), Larss Aveholts, Leifs Janssons, Tords Janssons (Zviedrijas Celtnieku arodbiedrības „Byggnads” pārstāvji), Ismo Mansikka un Sakari Salmen (Somijas Celtnieku arodbiedrības, Satakuntas apgabala nodaļas vadītāji).

Latvijas Celtnieku arodbiedrības (LCA) IV kongresa delegātus sveica saksofonists U. Veigurs un vīru koris „Brocēni”.

Kongresu vadīja: Māra Tomšone (LCA priekšsēdētāja), Jānis Gužāns (LCA priekšsēdētājas vietnieks), Rihards Uzoliņš („Kurzemes mehanizators” AO priekšsēdētājs), Vladislavs Rudņevs (AO „Latgales mācību centrs” priekšsēdētājs), Kaspars Banis (AO „Velve- A” priekšsēdētājs, namdaris).

Delegāti apstiprināja darba kārtību:

- LCA Padomes ziņojums par arodbiedrības galvenajiem darba virzieniem laika posmā starp III un IV kongresu. Ziņotāja Māra Tomšone;
- LCA Revīzijas komisijas ziņojums (pārskatu sniedz Daile Kurme);
- izmaiņas LCA statūtos;
- LCA Rīcības programmas pieņemšana;
- LCA priekšsēdētāja un vietnieka vēlēšanas;
- LCA Revīzijas komisijas priekšsēdētāja vēlēšanas.

Vienbalsīgi nolēma par visiem kongresa darba kārtības jautājumiem balsot atklāti. M. Tomšones un D. Kurmes ziņojumu, Statūtu izmaiņu un Rīcības programmas apspriešanā piedalījās: Larss Aveholts – Zviedrijas Celtnieku arodbiedrības pārstāvis. Viņš uzsvēra, ka Zviedrijas Celtnieku arodbiedrība ir ļoti ieinteresēta sadarbībā ar LCA. Viņa skatījumā LCA ir spēcīgākā celtnieku arodbiedrība Austrumeiropas reģionā. LCA ir pierādījusi, ka īsā laikā var sasniegt labus rezultātus un kļūt par modernu arodbiedrību. L. Aveholts uzsvēra, ka LCA ir bijusi viena no aktīvākajām Baltijas jūras reģiona apmācību projektos un ir pierādījusi, lai čakli strādātu, nav nemaz jābūt lielai organizācijai.

Velta Ruņča, arodorganizācijas (AO) „Kvēle” (Rēzekne) arodkomitejas locekle akcentēja, ka konkursu (tenderu) prasības tiek orientētas par labu lielajām būvfirmām: „Lielās firmas ar kvalitātes sertifikātiem un banku garantijām ir gatavas strādāt par pašizmaksu, jo lielākoties šīs firmas tikai startē būvobjektu izsolēs, bet darbus par īpaši zemām cenām veic apakšuzņēmēji – vietējās nelielās firmas, kas prot strādāt profesionāli, droši un kvalitatīvi. Šie nelielie uzņēmumi, tādu valsti ir gandrīz 70 %, spiesti piekrist un strādāt par smiekla naudu, jo valstī esošais bezdarbs, piemēram, Latgalē un konkrēti Rēzeknes reģionā ir vairāk nekā 19 %, un tad citas izejas nav”.

Raimonds Vējonis, vērtējot Latvijas būvniekus pēc iestāšanās ES, teica, ka konkurence no teikti pieaugs, bet mūsu būvnieki ir konkurētspējīgi, bieži vien pat labāki par ārzemniekiem. Būvniecība Latvijā attīstās, tomēr algas joprojām ir zemas. Lai šo problēmu atrisinātu, LCA ir liela nozīme. Būvniecībā joprojām jāturpina cīņa par to, lai tiktu slēgti darba līgumi un tajos norādītu pilnu algu. Arodbiedrībai vairāk jārunā ar uzņēmumu vadītājiem.

Agita Ose, reģionālās AO „Brocēni” priekšsēdētāja, norādīja, ka apvienotā AO „Brocēni” ir kā labs uzņēmumu kokteilis: Brocēnu cements, Brocēnu keramika, Brocēnu metāls, PMC „Transport Baltic” un „Lat-Holding Brocēni”. AO apvieno 215 arodbiedrības biedrus. Katram savs darba koplīgums, izņemot RMC grupu, un savas iespējas. „Esam Rīgā piedalījušies dažādās arodbiedrības akcijās par darbiniekiem labvēlīgāku likumu: darba likuma, likuma par pensijām, par sociālo nodokli un citu likumu pieņemšanu. Pēdējā aktualitāte ir vēstule Valsts prezidentei par darbiniekiem iekasējamo sociālo nodokli virs 9 %,” teica Agita Ose.

Aizkraukles arodskolas darba vadītājs ražošanā Edgars Brensons atzinīgi novērtēja LCA Jauniešu padomes izveidošanu un novēlēja tā turpināt. Viņš aicināja neuztvert jaunos kā konkurentus, bet, augot viņiem, arī pašiem augt un mācīties. Tā ir veselīga un draudzīga konkurence. Lai sekmētu prakses vietu veidošanos celtniecības uzņēmumos, jāpanāk nodokļu atlaides. Arī prakses vietām jābūt sertificētām. Tā kā šādas prakses vietas kādam jāvada, tā būtu izdevība tiem kvalificētiem meistariem, kuri vecuma vai veselības traucējumu dēļ vairs nevar strādāt praktiskajā būvniecībā.

Vēl uzstājās Rihards Bernāts - SIA „Būvmehanizācija” (Liepāja) AO priekšsēdētājs, Kaspars Banis no LCA Jauniešu padomes, Viktors Puriņš – LBA prezidents, Juris Reisons – Latvijas Būvmateriālu ražotāju asociācijas prezidents un Pēteris Krīgers – LBAS priekšsēdētājs. Viņš apbalvoja ar LBAS Atzinības rakstu un pasniedza ziedus Agitai Osei (reģionālās AO „Brocēni” priekšsēdētājai), Guntai Freimanei (AO „Garants – Rīga” priekšsēdētājai), Rihardam Bernātam (AO „Būvmehanizācija” priekšsēdētājam), Ilmāram Kļavam (AO „Būvapsaule” priekšsēdētājam, mūrniekam).

Savukārt VDI direktors Jānis Bērziņš LCA raksturoja kā vienu no organizācijām, ar kuru izveidojusies visciešākā sadarbība.

Diskusiju noslēgumā M. Tomsone ar LCA Atzinības rakstu apbalvoja Terēzu Migliniku (LCA Rēzeknes reģionālā centra vadītāju); Rihardu Uzoliņu (AO „Būvmehānizācija”, Rīga priekšsēdētāju), Gitu Jēkabsoni (AO „Celt” krāsotāju); Kasparu Bani (AO „Velve – A” priekšsēdētāju); Nikolaju Jankovski (LCA Rīgas reģionālais centra aktivistu).

Redakcijas komisijas pārstāve Gunta Freimane deleģātus iepazīstināja ar izmaiņām LCA Statūtos un ar jauno LCA Rīcības programmu.

Izmaiņas LCA Statūtos un LCA Rīcības programma nākamajiem pieciem gadiem ar devīzi „Par profesionālu izaugsmi darba tirgū” deleģāti apstiprināja vienbalsīgi.

Statūtos paredzēti atsevišķi papildinājumi un precizējumi: „Iestāšanās Latvijas Celtnieku arodbiedrībā ir brīvprātīga. Par LCA biedru darba ņēmējs kļūst no rakstiska iesnieguma reģistrācijas dienas uzņēmuma arodbiedrības organizācijā vai LCA reģionālajā centrā, vai LCA republikāniskās komitejas birojā.”

„LCA darbojas Jauniešu padome, kuras darbības principus nosaka nolikums par Jauniešu padomi. Nolikumu apstiprina LCA Prezidijs.”

„Ievēlētā institūcija (arodbiedrības komiteja) uzņēmumā izskata un sniedz atbildi darba devēja pieprasījumam ar darba uzteikšanu arodbiedrības biedram, izņemot arodbiedrības organizācijas priekšsēdētāju”. Jautājumu par priekšsēdētāju izlemj LCA prezidijs. Uzņēmumos, kuros nav arodbiedrības organizācijas, izskatīt un sniegt atbildi darba devēja pieprasījumam ar darba līguma uzteikšanu arodbiedrības biedram arī ir LCA Prezidija pienākums.

„LCA priekšsēdētājs un vietnieks piedalās kongresa darbā ar balsstiesībām”.

Kongresa turpinājumā deleģāti par LCA priekšsēdētāju atkārtoti ievēlēja Māru Tomsoni, bet par vietnieku Jāni Gužānu. Par LCA Revīzijas komisijas priekšsēdētāju ievēlēja Daili Kurmi.

LBAS kārtējais, V kongress notika 2002. gada novembrī, kurā par priekšsēdētāju pirmoreiz ievēlēja Pēteri Krīgeru. Ik pēc 4 gadiem LBAS kongresos viņam šis amats tika saglabāts, līdz LBAS IX kongresā 2018. gadā par priekšsēdētāju ievēlēja Egilu Baldzēnu.

EGILS BALDŽĒNS
LBAS priekšsēdētājs.

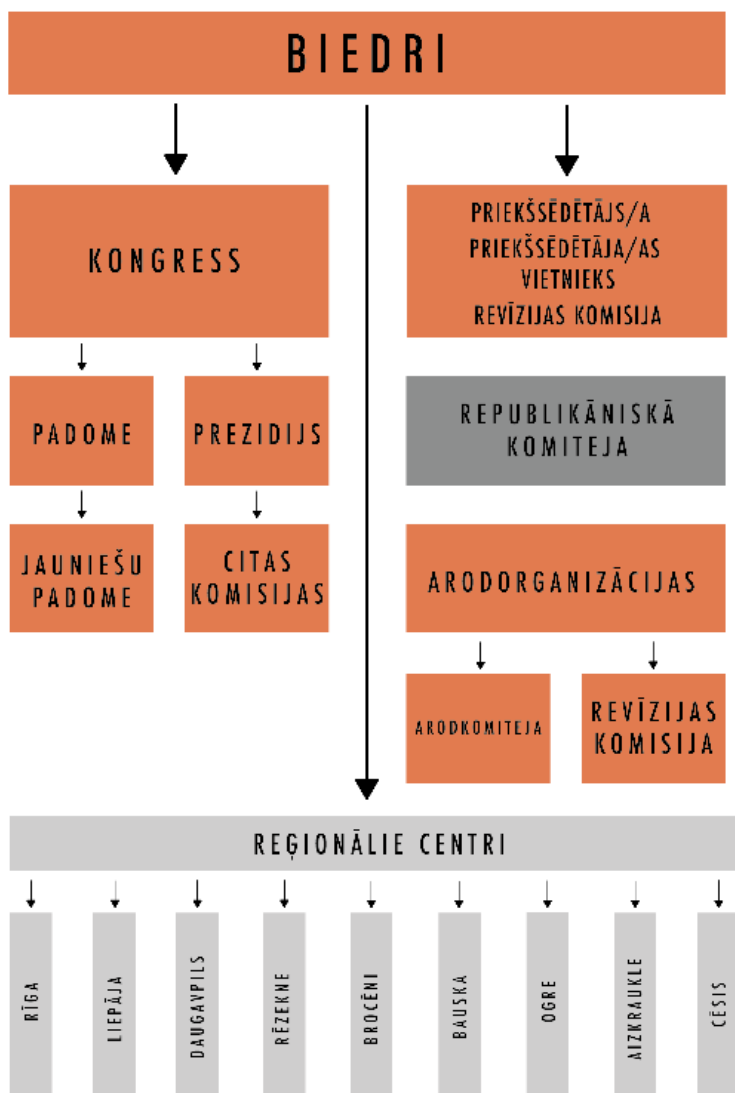
”

“Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība sveic Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrību 30 gadu jubilejā!

LBNA ir godam izturējusi laika pārbaudi no Latvijas neatkarības un demokrātijas atjaunošanas līdz pat šodienai. Ar cieņu un neatlaidīgu mērķtiecību ir aizstāvēti arodbiedrības biedri un viņu intereses, nozares objektīvās vajadzības, veidots veiksmīgs sociālais dialogs, slēgti uzņēmumu koplīgumi. Kopā ar LBAS, nozares darba devējiem ir pārvarēti visi šķēršļi un barjeras nozares ģenerālvienošanās noslēgšanai. Ministru kabinetā, Saeimā ir pieņemti lēmumi, kuri stiprina sociālo dialogu un koplīgumu sistēmu visām nozarēm.

Šobrīd LBNA kopā ar LBAS vadību un ekspertiem strādā pie ģenerālvienošanās praktiskas ieviešanas pasākumiem arodbiedrības biedru, darbinieku, nozares un Latvijas interesēs.

LBAS novēl LBNA spēku un izturību, pārstāvot arodbiedrības biedrus, nozari, kopīgā darbā tuvinot Latviju Ziemeļvalstu tautsaimniecības un labklājības kvalitātei. Paldies par Jūsu darbu!”

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Ar IFBWW - Starptautisko Būvniecības un Kokapstrādes darbinieku federāciju.

Ar Somijas Satakuntas apgabala celtnieku arodbiedrību.

Ar Igaunijas un Lietuvas arodbiedrībām.

Ar Dānijas arodbiedrību.

**LAIKA POSMS
NO 2003. - 2008.
GADAM**

Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā 2004. gadā bija vēsturisks pavērsiens, kurā sava loma bija arī Latvijas arodbiedrībām. Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) un tās dalīborganizāciju atbalsts virzībai uz ES bija konsekvents. Referendumā par iestāšanos Eiropas Savienībā 2003. gada 17. septembrī arodbiedrības aicināja balsot „par”, uzsverot, ka līdzdalība kopējā Eiropā būs izdevīga gan politiski, gan ekonomiski, jo nostiprināsies Latvijas neatkarība, jaunas investīcijas rosinās tautsaimniecības attīstību, labvēlīgāk varēs risināt sociālos un citus jautājumus.

Šoks iestājās drīz, kad kļuva skaidrs, ka gaidāms ievērojams dzīves dārdzības pieaugums ar pievienotās vērtības nodokļa (PVN) piemērošanu virknei līdz tam no nodokļa brīvajām precēm un pakalpojumiem, akcīzes nodokļa paaugstināšanu, gāzes, elektrības un siltuma tarifu palielinājumu. Inflācija pamazām tuvojās 7 % robežai. Iedzīvotāju ienākumu pieaugums bija nevienmērīgs, sabiedrībā palielinājās materiālās labklājības polarizācija, pieauga plaisa starp pilsētām un laukiem, radās augsts nabadzīgo iedzīvotāju īpatsvars. Latvijas IKP apmērs salīdzinājumā ar ES veco dalībvalstu vidējo līmeni bija 35 %, taču darba samaksa vidēji tikai 18,9 %.

LBAS galējās nabadzības mazināšanai valdībai izvirzīja ideju un prasīja palielināt ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamo minimumu līdz pusei no minimālās mēnešalgas. LBAS Padome pieprasīja Ministru kabinetam izstrādāt valsts programmu, lai uzlabotu situāciju. Pavisam drīz priekšplānā izvirzījās darba spēka migrācija. Līdz ar ES robežas atvēršanos tā kļuva gandrīz neregulējama.

LBAS neapmierināja nacionālā trīspusējā sociālā dialoga attīstība. Valdība vienpersoniski izlēma svarīgākos sociāli ekonomiskos jautājumus, neiesaistot sarunās sociālos partnerus – LBAS un LDDK. LBAS dalīborganizācijas tādēļ nolēma 2005. gada 1. oktobrī Doma laukumā rīkot masu protesta akciju – mītiņu. Sapulcējās apmēram 12000 dalībnieku. Viens no šīs akcijas saukļiem bija „Mēs pret nabadzību!”. Iestājoties par godīgu konkurenci darba tirgū, visiem nomaksāt nodokļus, LCA pārstāvji – SIA „Montāžnieks D” darbinieki Doma laukumā izgāja ar plakātiem: „Pret nodokļu nemaksāšanu!”, „Par pensionāru pensijām!”, „Par skolotāju, policistu un mediķu algām!”.

Viens no galvenajiem Latvijas Celtnieku arodbiedrības (LCA) darbības virzieniem kopš tās dibināšanas bija un būs sociālā dialoga veicināšana un stiprināšana, darba kopīgumu noslēgšana uzņēmumos un ģenerālvienošanās noslēgšana nozares līmenī. Arodorganizācijas (AO) uzņēmumos, atkarībā no konkrētā uzņēmuma ekonomiskā stāvokļa, slēdza kopīgumu ar darba devēju par darba samaksu; darba aizsardzības

jautājumiem; darba līgumu noslēgšanu un izbeigšanu; darba kārtības noteikumiem uzņēmumā; darbinieku kvalifikācijas celšanu; savstarpējām tiesībām un pienākumiem; sociālajiem jautājumiem: veselības apdrošināšanu, darba apstākļu uzlabošanu, speciālā apģērba un citu individuālo darba aizsardzības līdzekļu izsniegšanu, papildus atvaļinājumu piešķiršanu, sieviešu un jauniešu darba atvieglojumiem, materiālās palīdzības sniegšanu, sociālajām garantijām.

Uzņēmumu līmenī darba koplīgumi pavisam tika noslēgti vairāk nekā 60 % uzņēmumu, kuros darbojās AO. Pozitīvi šajā jomā darbojās reģionālā AO „Brocēni” (priekšsēdētāja Agita Ose). Viņai 2007. gada nogalē pasniedza LBAS balvu. Plašas sociālās garantijas paredzētas SIA „Knauf” darba koplīgumā (AO priekšsēdētāja Jelena Čerkasova). Piemēram, katru gadu paaugstināt darba samaksu, ievērojot inflācijas līmeni valstī. Darbiniekiem sniegt materiālo palīdzību 50 % apmērā no noteiktās darba algas, arī veselības uzlabošanai atvaļinājumā, veselības apdrošināšanu utt. Saturīgi koplīgumi noslēgti arī Liepājas, Daugavpils, Rēzeknes, Rīgas reģionu uzņēmumos.

LBAS balva „Labākā arodorganizācija” pasniegta SIA „Cemex” reģionālajai AO „Brocēni”. Agita Ose (AO “Brocēni”), Alfons Beržanskis (AO “Brocēni”), Elga Ābola (AO “Brocēni”)

Kopīgumu slēgšana nebija un nebūs vienkārša, tas ir sarežģīts, smagnējs, laika ietilpīgs process, kas prasa visu ieinteresēto pušu pacietību. Daļa darba devēju, kuri 100 % pārstāv privātīpašniekus, aizvien atrod atrunas, lai novilcinātu līguma slēgšanu.

LCA (Māra Tomšone) ģenerālvienošanos noslēdza ar divām nozarēm. 2004. gadā pirmoreiz ar Latvijas Būvmateriālu ražotāju asociāciju (prezidents Juris Reisons), bet 2008. gadā ar Latvijas Būvnieku asociāciju (LBA) prezidents Viktors Puriņš trešo reizi. LBA uzņēmumos vienošanās celtniekiem paredzēja minimālo darba algu, atkarībā no kvalifikācijas un profesijas, no 3,91 līdz 6,69 latiem stundā. Tas bija četras reizes vairāk nekā valstī noteiktā stundas likme.

Ne vienmēr izdevās panākt, lai visi būvnieku asociācijas uzņēmumi izpildītu ģenerālvienošanos. Daži no viņiem, lai vienošanos nevajadzētu ievērot, pat izstājās no asociācijas. Būvniecības nozare nereti tika minēta kā „pelēkā zona”, kurā darba algu maksāja aploksnēs, nenomaksājot valstij nodokļus, tādējādi būvniecība strādniekus atstāja bez valstī paredzētajām sociālajām garantijām.

Īstenojot LCA Rīcības programmu ar devīzi „Par sakārtotu darba tirgu un profesionālu izaugsmi”, arodbiedrība reģionos organizēja bezmaksas seminārus. Tajos informāciju pastāvīgi sniedza arī Valsts darba inspekcijas (VDI) direktore Rita Elce. Mūsu arodbiedrība ik gadu piedalījās Eiropas institūciju organizētajās darba aizsardzības kampaņās: 2004. gadā - „Būvē droši!”; 2005. - „Ierobežo troksni!” trokšņa radīto risku novēršanai un samazināšanai; 2006. - „Drošs sākums” veltītajā jauniešiem; 2007. - „Stop pārslodze!” balsta un kustību aparāta slimību profilaksei; 2008. gadā notika ES kampaņa „Par darba vides risku novērtēšanu”. Sākot ar 2004. gadu, LCA ar saviem sagatavotajiem informatīvajiem materiāliem darba aizsardzības jomā piedalījās Starptautiskajā izstādē Ķīpsalā.

Arodbiedrība katru gadu 28. aprīlī organizēja „Vispasaules darba drošības un veselības dienu” un vienlaicīgi arī „Starptautisko piemiņas dienu darbā bojā gājušiem un savainotiem darbiniekiem”. Arodbiedrības organizācijas turpināja aktivitātes, lai uzlabotu darba apstākļus, rīkoja atceres pasākumus, aizdedzinot svecītes darba vietās bojā gājušo piemiņai. Atzīstami šajā ziņā darbojās AO Liepājas un Brocēnu reģionos.

2003. - 2007. gadā LCA sagatavoja un savus biedrus iepazīstināja ar darba aizsardzības informatīvajiem materiāliem:

brošūra „Pienākumi un tiesības darba aizsardzībā”, kurā atbilstoši likumdošanai uzskaitīti dar-

ba devēju, nodarbināto, darba uzticības personu un arodbiedrību tiesības un pienākumi darba aizsardzības jomā;

brošūra „Darbus veiksīm droši!”. Tā paredzēta uzticības personām darba aizsardzībā būvniecības un būvmateriālu ražošanas nozarēs kā palīgmateriāls darba vides iekšējās uzraudzības veikšanai, riska faktoru noteikšanai vairākās profesijās: būvniecībā - mūrnieka, betonētāja, namdara un galdnieka, krāsotāja, flizētāja, jumīka, zemes racēju un tiem radniecīgu mašīnu operatoru un vadītāju darba vieta. Būvmateriālu ražošanā: buku celtņa operatora darba vieta, dzelzsbetona konstrukciju un izstrādājumu ražotāja darba vieta, kokapstrādes strādnieka, stacionārās drupināšanas iekārtas, stacionārā transportiera, tilta celtņa, silikātu ķieģeļu ražošanas operatora darba vieta. Bukletiem pievienota uzticības personas iesnieguma forma tiešajam darbu vadītājam, kurā viņš sniedz savus priekšlikumus, lai uzlabotu darba vidi un novērstu iespējamus riska faktorus darba vietā; izgatavots plakāts - kalendārs ar aicinājumu: „Ievēro darba aizsardzības noteikumus!”.

Pārskata periodā notika vairāki starptautiski pasākumi darba aizsardzības jomā, sadarbojoties Baltijas valstīm, Polijai un Ziemeļvalstīm. 2006. gada septembrī LCA Jūrmalā noorganizēja 13 valstu 180 personu lielu Nevalstiskās organizācijas tīkla Eiropā (European Work Hazards Network) konferenci „Strādājošo balss jaunajā Eiropā”.

Daļu pieauguma varētu attiecināt uz darba apjomu un intensitātes palielināšanos, uz darbinieku skaita palielināšanos, kādu daļu - uz uzskaites uzlabošanas. Būvniecības produkcijas kopapjoms faktiskajās cenās bija izaudzis no 525 miljoniem latu 2003. gadā līdz gandrīz 1,5 miljardiem 2007. gadā, palielinājies 3 reizes.

Gads	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Nelaiemes gadījumu skaits	146	158	171	222	251
t.sk. smagie nelaimes gadījumi	42	63	67	66	75
t.sk. letālie nelaimes gadījumi	12	10	15	10	21

CSP dati

2004. gadā LCA pirmoreiz iesaistījās darba strīda risināšanā starptautiskā līmenī, ievērojot Eiropas direktīvu Nr.96/71, „Par darbinieku nosūtīšanu veikt darbu pakalpojumu sniegšanas jomā”. Palīdzības sniegšana Latvijas būvfirmu darbiniekiem ārzemēs turpinās joprojām.

Par darba strīdiem tiesu process sākās jau 2004. gada nogalē, drīz pēc iestāšanās Eiropas Savienībā. Tas bija Latvijas būvfirmas „Laval un partneri” un Zviedrijas celtnieku arodbiedrības „Byggnads” darba strīds, kas pārauga piecu gadu tiesvedībā. Strīds sākās ar to, ka „Byggnads” un Zviedrijas elektriķu arodbiedrība, uzskatot, ka „Laval un partneri” saviem no Latvijas atvestajiem celtniekiem maksā pārāk zemu algu, atslēdza elektriķu, liedza veikt skolas būvdarbus Zviedrijas pilsētā Vaksholmā. „Laval un partneri” atteicās slēgt darba koplīgumu ar „Byggnads”, jo viņi koplīgumu bija noslēguši ar LCA.

Pārliedzināta, ka tiek pārkāptas Eiropas Savienības garantētās brīvības un tiesības, Latvijas firma „Laval un partneri” pret Zviedrijas arodbiedrībām griezās Zviedrijas darba tiesā. Izskatot prasību, darba tiesa uzskatīja par nepieciešamu lūgt palīdzību – prejudiciālo nolēmumu no Eiropas Kopienu Tiesas (EKT). EKT 2007. gada 18. decembrī paziņoja savu spriedumu, kurā atzina arodbiedrību tiesības uz streiku un citām akcijām, bet objekta blokādi, iesaistot elektriķu arodbiedrību un būvobjektam atslēdzot elektropadevi, par nesamērīgu rīcību. Blokāde būtu attaisnojama, ja tiktu apdraudēta sabiedriskā kārtība, drošība vai veselība.

Juristi šo spriedumu traktēja atšķirīgi. Bet viens kļuva skaidrs – zaudētāji bija gan Latvijas, gan Zviedrijas strādnieki. LCA nostāja: mūsu celtnieku darba alga nedrīkst būt zemāka par Zviedrijas celtnieku minimālo algu.

Profesionālās izglītības problēmu risināšanai zināmu ieguldījumu nesa un nesīs turpmāajos gados LCA pārstāvju iesaistīšanās un darbs dažādās valsts (nacionālā) līmeņa trīspusējās padomēs, komisijās un darba grupās. Arodbiedrība tika pārstāvēta – Nacionālajā izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomē (PINTSA) (Māra Tomšone), Zemgales reģionālās profesionālās izglītības un nodarbinātības padomē (Jānis Gužāns). Bijām pārstāvēti arī Nodarbinātības valsts aģentūras filiāļu konsultatīvajās padomēs Rīgā, Aizkrauklē, Daugavpilī, Krāslavā, Rēzeknē, Bauskā.

Arodizglītībā iestājāmie par to, ka, apmācot jauniešus, vienlaicīgi ar profesionālām prasmēm viņiem tiktu dotas plašākas zināšanas darba likumdošanas un darba aizsardzības jautājumos.

LCA sadarbību ar radniecīgām arodbiedrībām Ziemeļvalstīs turpināja, 2007. gada 29. janvārī noslēdzot ilglaicīgu sadarbības līgumu ar Norvēģijas Celtnieku arodbiedrību „Fellesforbundet”. Tās mērķis: solidarizējoties sniegt palīdzību tiem Latvijas celtniekiem, kuri strādā Norvēģijas būvobjektos.

Māra Tomsone un Kjell Bjørndalen paraksta sadarbības līgumu.

LCA pārstāvis (Jānis Gužāns) regulāri piedalījās Eiropas arodbiedrību organizētajos semināros par multinacionālo (starpnacionālo) uzņēmumu sadarbību. Kā zināms, tos parasti veido uzņēmumi vai citas saimnieciskas vienības, kas dibinātas vairākās valstīs un var dažādi koordinēt savu darbību. LCA redzeslokā bija šāda veida uzņēmumi: SIA „Cemex” (mātes uzņēmums Meksikā), SIA „Knauf” (Vācija), SIA „Galdehog Latvija” (Zviedrija), „Rudus Latvija” (Somija), SIA „YIT Celtniecība” (Somija), SIA „NCC Konstrukcija” (Zviedrija), SIA „Consolis Latvija” (Somija). Regulāri ik gadu darba devēju un arodbiedrības pārstāvju tikšanās un viedokļu apmaiņa notika 15 dažādu ES dalībvalstu „CEMEX” sistēmā. SIA „Cemex” (Brocēni) AO starptautiskajās sanāsmēs pārstāvēja Māris Žunda. 2007. gada nogalē LCA iestājās Eiropas Būvniecības un kokapstrādes darbinieku federācijā (EFBWW).

”

MĀRTIŅŠ DUNSKIS

*LBNA priekšsēdētājs vietnieks no 2018.gada
18.maija:*

“Arodbiedrība kā jebkura organizācija dzīvo un attīstās, pateicoties saviem biedriem, kuriem ir tādi paši ideāli un uzskati. Strādāt droši, saņemt par padarīto atbilstošu samaksu, lai varētu nodrošināt sevi un savu ģimeni, ir viens no LBNA un mūsu biedru uzskatiem. LBNA 30 gadu jubilejā vēlu mums pulcēt vairāk vīru un dāmu ar kopīgiem ideāliem, jo mēs noteikti esam daudz un kopā mēs varam vairāk!”

PIEKTAIS KONGRESS

LCA V kongresā Jūrmalā.

No labās puses Keijo Hentonen („Rakennusliitto”), Ismo Mansikka („Rakennusliitto”), Māra Tomšone (LCA), Jevgeņijs Servuts (LCA) un Tīmo Kallio („Rakennusliitto”).

Tas notika 2008. gada 17. maijā.

Kongresā piedalījās viesi: Pēteris Krīgers (Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) priekšsēdētājs), Līvija Marcinkēviča (LBAS priekšsēdētāja vietniece), Rita Elce (Valsts darba inspekcijas (VDI) direktore), Viktors Puriņš (Latvijas Būvnieku asociācijas (LBA) prezidents), Juris Reisons (Latvijas Būvmateriālu ražotāju asociācijas LBRA prezidents), Rita Bukmane (Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Nodokļu kontroles stratēģijas un analīzes daļas priekšniece), Ilze Brante (Profesionālās izglītības aģentūras (PIA) direktore), Igors Tarkovs (LBA valdes loceklis), Harijs Liberts (SIA „Būvpassaule” Liepāja, valdes priekšsēdētājs). Ar savu klātbūtni mūs pagodināja viesi no ārzemēm: Anita Normark (Pasaules Būvniecības un kokapstrādes darbinieku internacionāles (BWI) ģenerādirektore), Leifs Jansons, Lars Aveholts (Zviedrijas Celtnieku arodbiedrības „Byggnads” pārstāvji), Ismo Mansikka, Timo Kallio, Keijo Hentonen (Somijas Celtnieku arodbiedrības „Rakennusliitto” pārstāvji), Per Skau (Norvēģijas Celtnieku arodbiedrības „Fellesforbundet” pārstāvis), Ioanis Parteniotis (Bulgārijas Celtnieku arodbie-

drības „Podkrepa” priekšsēdētājs), Baerbel Feltrini (IG Bau internacionālā sekretāre, Vācija), Jorn Erik Nielsen (arodbiedrības „Malerforbundet” pārstāvis, Dānija).

Pirms kongresa atklāšanas muzikālu priekšnesumu sniedza Rīgas Doma skolas kora audzēkņi. Pēc kongresa atklāšanas delegāti un koris nodziedāja Latvijas Republikas himnu.

Kongresa darbu vadīja: Rihards Uzoliņš (SIA „Kurzemes mehanizators” arodorganizācijas (AO) priekšsēdētājs, Latvijas Celtnieku arodbiedrības (LCA) prezidija loceklis), Kaspars Banis (LCA prezidija loceklis, namdaris), Lidija Lazdovska (Rīgas reģionālā organizācija), Vladislavs Rudņevs (AO „Latgales mācību centrs” priekšsēdētājs), Māra Tomšone (LCA priekšsēdētāja), Jānis Gužāns (LCA priekšsēdētājas vietnieks). Delegāti vienojās un apstiprināja kongresa darba kārtību. LCA Padomes ziņojumu par arodbiedrības galvenajiem darba virzieniem laika posmā starp IV un V kongresu sniedza Māra Tomšone, LCA Revīzijas komisijas ziņojumu - Daile Kurme. Darba kārtībā iekļāva grozījumus LCA Statūtos, kā arī LCA Rīcības programmu, LCA priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka, LCA Revīzijas komisijas priekšsēdētāja vēlēšanas.

Kongresa turpinājumā vispirms uzstājās Anita Normark - BWI ģenerālsēdētāre un Pēteris Krīgers - LBAS priekšsēdētājs. Sekoja LCA priekšsēdētājas Māras Tomšones un LCA Revīzijas komisijas priekšsēdētājas Dailes Kurmes ziņojumi. Par tiem, izmaiņām Statūtos un Rīcības programmu runāja: Rihards Bernāts - SIA „Būvmehānizācija” AO priekšsēdētājs, Agita Ose - reģionālās AO „Brocēni” priekšsēdētāja, Viktors Puriņš - LBA prezidents, Ilze Brante - PIA direktore, Māris Barinovs - SIA „Montāžnieks D” AO „Ražotāji” priekšsēdētājs. Pārtraukumā demonstrēja arodbiedrības biedru sagatavoto filmu par LCA darbību.

Vēl par arodbiedrības paveikto kongresā izteicās Rihards Uzoliņš - AO „SIA Kurzemes mehanizators” priekšsēdētājs un LCA Darba aizsardzības komisijas priekšsēdētājs, Ilze Beņķe - AO „Monolīts” priekšsēdētāja, Rita Elce - VDI direktore, Ismo Mansikka - „Rakennusliitto” (Somija) priekšsēdētājs, Igors Tarkovs - LBA valdes loceklis un Līga Zirnīte - LCA Jauniešu padomes priekšsēdētāja.

Debašu noslēgumā LBAS priekšsēdētājs Pēteris Krīgers un vietniece Līvija Marcinkēviča apbalvoja ar LBAS Atzinības rakstu Jāni Gužānu (LCA priekšsēdētāja vietnieku), Svetlanu Hapovu (LCA grāmatvedi un lietvedi), Māri Barinovu (AO „Ražotāji” priekšsēdētāju), Lilitu Golobovu (SIA „Consolis” AO priekšsēdētāju), Rihardu Uzoliņu (AO „Kurzemes mehanizators” priekšsēdētāju), Jevgeniju Servutu - (LCA Prezidija locekli).

Māra Tomšone LCA Atzinības rakstu pasniedza Rihardam Bernātam (AO „Būvmehānizācija” priekšsēdētājam), Aģitai Osei (ROA „Brocēni”, priekšsēdētājai), Ilmāram Kļavam (AO SIA „Būvpausa” priekšsēdētājam), Valdim Davidonam (Rīgas reģionālā centra pārstāvim), Valdim Līnim, (SIA „Celt” projekta vadītājam), Kārlim Grāmatniekam (projekta vadītājam), Māritei Strautiņai (SIA „Būve -100”, Bauska, darba aizsardzības speciālistei, AO priekšsēdētājai), Vladislavam Rudņevam (Latgales mācību centra AO priekšsēdētājam), Līgai Meisitei (LCA revīzijas komisijas loceklei), Dailei Kurmei (LCA Revīzijas komisijas priekšsēdētājai), Olgai Vagulei (Rēzeknes arodskolas direktorei), Aleksejam Beinaram (Daugavpils arodskolas direktoram), Rostislavam Maljinam (SIA „Daugavpils būvmehānizācija” AO priekšsēdētājam).

Māra Tomšone pateicās visiem par ilggadēju un radošu sadarbību, un nolika LCA priekšsēdētāja amata pilnvaras.

Delegāti pieņēma grozījumus Statūtos un LCA Rīcības programmu ar devīzi „Par sakārtotu darba tirgu un profesionālu izaugsmi”. LCA Statūtos ierakstīja: „LCA ir Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS), Eiropas Būvniecības un kokapstrādes darbinieku federācijas (EFBWW) un Pasaules Būvniecības un kokapstrādes darbinieku internacionāles (BWI) dalīborganizācija.”

Kongresa noslēgumā par jauno LCA priekšsēdētāju ievēlēja Jevgeņiju Servutu, bet par priekšsēdētāja vietnieku Jāni Gužānu. Uzstājās jaunais priekšsēdētājs Jevgeņijs Servuts, pēc tam kongress savu darbu beidza.

Jevgeņijs Servuts LCA V Kongresā.

LCA AKTIVITĀTES NO 2008. - 2013 GADAM

Arodbiedrības darbību un pieņemto dokumentu izpildi nenoliedzami ietekmēja Latvijas valsts politikā un tautsaimniecībā notiekošais. Vēl atmiņā Ministru prezidenta Aivara Kalviša solītie „treknie” gadi, Ivara Godmaņa ielēkšana krīzē, ko viņš vēlējās dēvēt par „dižķibeli”, Valda Dombrovskā „Latvijas veiksmes stāstu.”

Daži statistikas rādītāji pa gadiem:

Gads	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Būvniecības darbu apjomi (milj.latu)	1550.1	1018.9	757.5	868.7	995.5
Vidējā darba samaksa valstī mēnesī (latos)	443.07	441.05	417.68	437.21	446.01
Darba aizsardzība (gadījumu skaits)	74	37	27	29	33
t.sk. letālie nelaimes gadījumi	12	7	5	10	10

CSP dati

Šajos gados oficiālajās atskaitēs darba samaksa būvniecībā bija vairāk nekā 5 % zemāka par vidējo valstī.

Periodā starp V un VI kongresu arodbiedrība par vienu no galvenajiem uzdevumiem izvirzīja sociālo dialogu gan uzņēmumos, gan arī nozarē ar darba devējiem, lai varētu noslēgt darba koplīgumus un ģenerālvienošanos. Operatīvāk tas izdevās sarunās ar Būvmateriālu ražotāju asociāciju (izpilddirektors Leonīds Jākobsons), noslēdzot ģenerālvienošanos trešo reizi pēc kārtas 2010. gada 1. decembrī.

BRA izpilddirektors Leonīds Jākobsons (no kreisās) un LCA priekšsēdētājs Jevgeņijs Servuts paraksta ģenerālvienošanos.

Ilgtermiņa sadarbības līgumu 2010. gadā noslēdzām arī ar Valsts darba inspekciju (direktors Arnis Luhse).

SIA „CEMEX” (arodorganizācijas (AO) priekšsēdētāja Agita Ose) šajā gadā piedalījās VDI labas prakses balvas „Zelta ķivere” konkursā un starp visu Latvijas nozaru uzņēmumiem ieguva trešo vietu, saņemot balvu „Par darbinieku līdzdalību darba aizsardzības pasākumu īstenošanā uzņēmumā”. Šī uzņēmuma darbinieku uzticības personām darba aizsardzības jautājumos vairākos gados pasniegtas Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) balvas.

Pēc kongresa būvniecības nozarē izveidojās daudz komplicētāka situācija. 2008. gadā bija spēkā nozares ģenerālvienošānās starp Latvijas Celtnieku arodbiedrību (LCA) un Latvijas Būvnieku asociāciju (LBA) par darba samaksu. Kopumā to arī pildīja, līdz 2009. gadā sakās ekonomiskā krīze un jaunajos apstākļos Būvnieku asociācijas dalīborganizācijām tāda vienošānās vairs nebija pieņemama. Tālākas sarunas krīzes gados izpalika. Tās varētu notikt, ja nozares ģenerālvienošānās attiektos uz visiem Latvijas celtniekiem, bet ne tikai uz daļu no viņiem – tas ir, uz LBA dalīborganizācijām. Darba likuma 18. pants paredzēja, ka ģenerālvienošānās kļūtu saistoša visiem Latvijas būvniekiem, ja darba devēju organizācijas vai darba devēju organizāciju apvienību biedri nodarbinātu vismaz 50 % nozares darbinieku vai arī to izpildītais būvniecības apjoms sasniegtu vairāk nekā 60 % no nozares kopapjoma. Tajā laikā darba devēji nebija gatavi apvienoties.

Būvniecības nozari minēja kā „pelēko zonu”, kur darba algu daļēji maksāja aploksnēs, ne-nomaksājot valstij nodokļus. Arodbiedrības skatījumā „ēnu ekonomiku” varētu ievērojami samazināt, ja tiktu noslēgti nozares un uzņēmumu darba koplīgumi. Tādi koplīgumi tika noslēgti. LBAS balvu „Labākā arodorganizācija” par veiksmīgu darbību sociālā dialoga veidošanā saņēma SIA „CEMEX” reģionālā AO „Brocēni” (priekšsēdētāja Agita Ose); SIA „KNAUF” AO „Saurieši” (priekšsēdētāja Jeļena Čerkasova); AO SIA „Būvmehānizācija” Liepāja (priekšsēdētājs Rihards Bernāts); AO „SIA Daugavpils Būvmehānizācija” (priekšsēdētājs Rostislavs Maļina).

2010. gada 23. maijā LCA, bet LBAS 25. maijā atzīmēja savu divdesmitgadi kopš dibināšanas sakuma. Viens no arodbiedrību kopīgajiem pasākumiem notika maijā, kad stādīja kokus „Liktendārzā” Koknesē. LCA ziedojums dārzam – Rietumu tūja, kura augot spēj sasniegt pat 7 metru augstumu.

Neatrisināts jautājums būvniecības jomā – kvalificētu strādnieku trūkums. 2012. gadā starp darba devēju pieprasītajām profesijām bija apdares darbu strādnieki, vajadzēja vairāk nekā 450 šīs profesijas cilvēku, bet arodskolās bija ļoti mazs izglītojamo skaits.

Šie apstākļi mudināja arodbiedrību aktīvāk iesaistīties profesionālās izglītības jautājumu risi-

nāšanā. 2013. gadā valstī darbojās 22 profesionālās izglītības iestādes, kurās varēja apgūt būvnieka profesijas. LCA noslēdza sadarbības līgumu ar Jelgavas tehnikumu, Daugavpils Celtnieku profesionālo vidusskolu, Saldus profesionālo vidusskolu, Rīgas Pārdaugavas profesionālo vidusskolu, Rīgas Celtniecības koledžu. Lai veidotos ciešāka saite ar izglītības iestāžu audzēkņiem, līgumā akcentēja sadarbību tieši ar viņiem, atbalstot jauniešus profesionālās meistarības konkursos, iesaistot LCA un LCA Jauniešu padomes rīkotajos pasākumos. Ļoti laba sadarbība izveidojās ar Rīgas Celtniecības koledžu un citām.

Arodskolās uzņemto audzēkņu krietni samazinājās. Ja 2008. gadā uzņēma 1960, tad 2012. gadā tikai 1080 jauniešus.

Ievas Greteres tikšanās ar Rīgas Būvamatniecības vidusskolas jaunajiem celtniekiem.

LCA pārstāvji ieņēma nozīmīgu vietu Latvijas profesionālās izglītības sistēmā. Svarīga izrādījās pārstāvniecība (LCA priekšsēdētāja vietniece Ieva Gretere) Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomē (PINTSA). Otra ne mazāk nozīmīga un būtiska arodbiedrībai bija pārstāvniecība Būvniecības nozaru ekspertu padomē (NEP).

NEP izveidoja kā nozares konsultatīvu institūciju, kuras darbības mērķis – sekmēt nozares profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšanu, veicinot valsts institūciju, nozares darba devēju un to organizāciju, arodbiedrību, profesionālo organizāciju un nozares speciālistu sadarbību cilvēkresursu attīstības jautājumos. NEP pārstāvniecība bija ļoti plaša – no būvmateriālu ražotājiem līdz ainavu veidošanai un ēku uzkopšanai. Arodbiedrību NEP

ekspertu statusā pārstāvēja leva Gretere, Jānis Gužāns, Valdis Līnis un Māris Dambis.

2013. gada 1. janvārī arodbiedrība uzsāka jauna starptautiska projekta „Sociālais dialogs un cienīgs darbs Latvijas būvniecības nozarē” realizāciju (projektu vadīja leva Gretere – LCA priekšsēdētāja vietniece un Līga Kokmane – LCA projektu vadītāja). 2012. gadā notika projekta izstrāde un to iesniedza konkursam Norvēģijas finanšu instrumentam „Norway Grants”.

Projekta pamatuzdevums bija rast iespēju sadarbībai starp Latvijas būvniecībā strādājošo darba devēju organizācijām un arodbiedrību, celt darba spēka kvalifikāciju, konkurētspējas pieaugumu, ne tikai strādājot Latvijā, bet arī dodoties darba gaitās ārpus valsts robežām, veicināt sabiedrības sapratni par cienīga darba nozīmīgumu. Projekta partneri bija LCA, Latvijas Būvnieku asociācija (LBA - prezidents Normunds Grinbergs) un Norvēģijas Celtnieku arodbiedrība „Fellesforbundet”. Projekta darbības laiks - divi gadi, līdz 2014. gada 31. decembrim. Tajā realizēja iecerētos 12 reģionālos seminārus, notika arī konference par darba aizsardzības jautājumiem, uzņemts video un izdoti bukleti: „Cienīgs darbs latvietim Norvēģijā”, „Sociālā dialoga struktūras un darba koplīgumi būvniecības nozarē”, „Izglītības iespējas Būvniecības nozarē”. Aizsākās sarunas par ģenerālvienošanās noslēgšanu.

No labās puses Werners Buelens (EFBWW), Renārs Lūsis (VDI), Jevgeņijs Servuts (LCA).

No labās puses Jevgeņijs Servuts (LCA), Werners Buelens (EFBWW), Līga Kokmane (LCA), Normunds Grinbergs (LBA), Ieva Gretere (LCA), Kjell Skjarvo („Fellesforbundet“).

2012. gada 8. martā tika papildināts, jau 2007. gadā noslēgtais, LCA un Norvēģijas „Fellesforbundet” (koordinators Kjell Skjarvo) sadarbības līgums. Tā mērķis - palīdzēt Latvijas celtniekiem, LCA biedriem, kuri uzsākuši darba gaitas Norvēģijā. No 2008. līdz 2015. gada beigām LCA iestājās apmēram 200 celtnieku, kuri Norvēģijā strādāja individuālā kārtībā vai arī turp viņus nosūtīja Latvijas firmas sniegt būvniecības pakalpojumus. Piecu gadu laikā saskārāmies ar vairākiem desmitiem būvuzņēmumu, kuru darbinieki sūdzējās par darba tiesību pārkāpumiem. Galvenokārt par darba samaksu, kas tika aprēķināta zemāka par Norvēģijā noteikto stundas minimālo likmi, darba laika neprecīzu uzskati, kā arī par komandējuma dienas naudas neizmaksāšanu. Atgūtā nauda gan sarunu un tiesas ceļā, gan caur Norvēģijas valsts garantijas fondu sasniedza vairāk nekā 100 tūkstošus latu. Organizējām un izplatījām juridisko informāciju par darbinieku nosūtīšanu uz ārzemēm. Arodbiedrības mājas lapā (www.lca.lv) izveidojām sadaļu – Sadarbība ar Norvēģiju. Mājas lapā izveidota elektroniska iestāšanās iesnieguma forma, kuru strādājošie, it īpaši ārzemēs, aktīvi izmantoja.

No labās puses Pēteris Kaltovs un Nikolajs Mamentovičs pēc intervijas „Fellesforbundet” žurnālam.

Būtisks LCA darbinieku ieguldījums bija līdzdalība Darba likuma grozījumu sagatavošanā par darbinieku nosūtīšanu sniegt pakalpojumus ES valstīs. Darba likuma 14. pantu izmainīja tā, ka tas atbilda Eiropas parlamenta un Padomes Direktīvai „Par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā.” Pārskata periodā LCA (tātad nosūtītajiem darbiniekiem) problēmas radās Norvēģijā, Beļģijā, Francijā, Vācijā, Igaunijā un citās valstīs.

2011. gada 8. septembrī, Rīgā, notika Starptautiskā „Posting” (darbinieku nosūtīšana) projekta prezentācijas sanāksme. Pasākumu finansēja Eiropas Būvniecības un kopkapstrādes darbi-

nieku federācija (ģenerālsekretārs celtniecības jautājumos Werners Bualens) un darba devēju (FIEC) Eiropas Būvniecības industrijas federācija (direktors sociālajās lietās Mr. Domenico Camprogrande). Sanāksmi organizēja LCA. Tajā piedalījās arodbiedrību un darba devēju pārstāvji, politiķi un amatpersonas, akadēmiskās vides un preses pārstāvji. 2014. gada 15. maijā pēc plašām diskusijām ES dalībvalstīs, Eiropas Parlaments un Padome pieņēma direktīvu 2014/67/ES, kā izpildīt Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā sniegt pakalpojumus, kas mainīja Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu Nr.1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot iekšējā tirgus informatīvo sistēmu (IMI regula).

2012. gada 18. aprīlī Rīgā organizējam starptautisku trīspusējās sadarbības semināru „Par publisko iepirkumu praksi būvniecības nozarē Eiropā un Latvijā, ieteikumi publisko iepirkumu sakārtošanai Latvijas būvniecībā”. Pasākumu organizēja LCA, piedaloties LBA, Būvniecības attīstības stratēģiskajai partnerībai (BASP), Eiropas Būvniecības un kokapstrādes darbinieku federācijai (EFBWW), Fr. Eberta fondam un ekspertiem no Latvijas un Eiropas Savienības.

No labās puses Kerstin Ahlberg (tiesību zinātnieks eksperts no Zviedrijas), Werners Buelens (EFBWW), Jānis Gužāns (LCA), Valdīis Birkavs (BASP).

Jānis Gužāns (LCA) un Dace Gaile (VID).

Vēl Rīgā notika Eiropas Savienības valstu seminārs par tēmu „Aktīvas vecumdienas un solidaritāte starp paaudzēm”, kurā piedalījās Jauniešu padomes „Pilons” pārstāvji.

Par protesta formām. Tobrīd mūsu sabiedrība bija gatava uz divām līdz trim protesta formām: pirmkārt – balsot ar kājām, izbraucot uz citu ES valsti; otrkārt – piedalīties valsts līmeņa referendumos; treškārt – piedalīties dažādās vēstulju akcijās.

Mārtiņš Dunsķis (LCA) un Solvīta Āboltiņa (LR Saeimas priekšsēdētāja) LBAS jauniešu akcijā par cienīgu darbu jauniešiem Latvijā.

Tikai atsevišķos gadījumos bijām gatavi iziet ielās LBAS organizētajās akcijās. Tāda notika 2010. gada septembrī pie Ministru kabineta, atbalstot Eiropas akciju – ar devīzi: „Nē – bargai taupībai! Jā – izaugsmei!”, novembrī pie Ministru kabineta, protestējot pret 2011. gada valsts budžetu. Decembrī piedalījāmies Tautas sapulcē pie Jāņa Raiņa pieminekļa, protestējot pret dzīves dārdzības kāpumu. Katra no akcijām pulcēja apmēram 500 dalībnieku.

LBAS jauniešu dalība akcijā „Nē - bargai taupībai! Jā - izaugsmei!”.

Zināmu enerģiju un atpūtu deva ikgadēja piedalīšanās LBAS organizētajās Sporta spēlēs. LCA tajās regulāri piedalījās ar savu komandu, ko veidoja LCA Jauniešu padome „Pilons” vai SIA „Montāžnieks D” AO „Ražotāji”, vai arī SIA „Knauf” AO „Saurieši” un daudzi viņu līdzjutēji.

Jauniešu padomes "Pilons" komanda LBAS sporta spēlēs Turkalnē.

SIA „Knauf” AO „Saurieši” komanda LBAS sporta spēlēs Kuldīgas apkārtnē.

JAU VI KONGRESS

Tas sapulcējās 2013. gada 18. maijā.

Kā allaž, aicinājām tajā piedalīties viesus. Mūs ar savu klātbūtni pagodināja Pēteris Krīgers, LBAS priekšsēdētājs. Pirms kongresa atklāšanas muzikālu priekšnesumu sniedza saksofonistu kvartets „Next move”.

Sekmīgai darbībai Latvijas Celtnieku arodbiedrības (LCA) priekšsēdētājs Jevgeņijs Servuts aicināja ievēlēt kongresa darba institūcijas. Kongresa vadībā ievēlēja: Rihardu Uzoliņu (SIA „Kurzemes mehanizators” arodbiedrības (AO) priekšsēdētāju), Arnoldu Balodi („Sātiņi LM”, AO priekšsēdētāju), Vladislavu Rudņevu („Latgales mācību centra” AO priekšsēdētāju), Jeļenu Čerkasovu (SIA „Knauf” AO priekšsēdētāju), Jevgeņiju Servutu (LCA priekšsēdētāju), Jāni Gužānu (LCA priekšsēdētāja vietnieku).

VI kongresa vadība. No labās puses Jānis Gužāns, Jevgeņijs Servuts, Vladislavs Rudņevs, Rihards Uzoliņš, Arnolds Balodis, Jeļena Čerkasova.

Delegāti apstiprināja darba kārtību:

- LCA Padomes ziņojums par arodbiedrības galvenajiem darbības virzieniem un rezultātiem laika posmā starp V un VI kongresu (2008. gada 17. maijs – 2013. gada 18. maijs). Par to pārskatu sniedza Jevgeņijs Servuts, Ieva Gretere un Jānis Gužāns;
- LCA Revīzijas komisijas ziņojums (Daile Kurme);
- grozījumi LCA Statūtos;
- LCA Rīcības programmas pieņemšana;
- LCA priekšsēdētāja, vietnieka, LCA valdes vēlēšanas;
- LCA Revīzijas komisijas un tās priekšsēdētāja vēlēšanas;

- kongresa lēmuma pieņemšana.

Ziņojumu, LCA Statūtu un Rīcības programmas apspriešanā piedalījās LCA Jauniešu padomes „Pilons” vadība - Matijs Babris un Evija Kirika. Viņi atzīmēja, ka Jauniešu padome „Pilons” nodarbojas ar jauniešu izglītošanu un iesaisti arodbiedrībā, sadarbojas ar Latvijas būvuzņēmumiem, izstrādā un raksta projektus, kā arī iesaistās sadarbībā ar Latvijas un Eiropas radniecīgām organizācijām.

„Pilons” jaunieši bieži viesojušies profesionālajās izglītības iestādēs, lai stāstītu jauniešiem par arodbiedrību, darba tiesībām, darba meklēšanas iespējām, kā arī aktivitātēm būvniecībā. Pieņēmuši lektorus, sniedzām informāciju Rīgas Celtniecības koledžas, Daugavpils Celtnieku profesionālās vidusskolas, Limbažu profesionālās vidusskolas, Saldus profesionālās vidusskolas, Jelgavas tehnikuma un Rīgas Pārdaugavas profesionālās vidusskolas jauniešiem. Demonstrējām „Pilons” veidoto video īsfilmu.

Vēl jāuzsver, ka „Pilons” sadarbojas ar uzņēmumiem, organizējot jauniešiem ekskursijas un praktiskās nodarbības. Vissvarīgākais jaunietim ir redzēt reālo darba vidi uzņēmumā. Notika sadarbība ar „Tikkurila” un „Sakret”, kā arī apmeklējām būvobjektu Z- torņi un citus.

Nākamais lielais darbības virziens - projekti. Jaunieši izstrādāja un iesniedza projektu „Jauno būvnieku tīkls” programmai „Jaunatne darbībā”. Tā mērķis - būvniecības nozares prestiža celšana jauniešu vidū. Projektu realizējam dažādos Latvijas reģionos - Rīgā, Daugavpilī, Liepājā, Zaļeniekos, Cēsis, Mālpilī. Katra reģiona arodskola veidoja reklāmu, lai celtu būvniecības nozares prestižu, atspoguļojot faktorus un faktus, kā to izdarīt tieši jauniešu skatījumā.

LCA Jauniešu padome „Pilons”.

LCA Jauniešu padome „Pilons” iesaistījās un piedalījās dažādos Latvijas un Eiropas pasākumos, kā arī paši organizēja pasākumus un akcijas. Viņi piedalījās arī Pasaules Būvniecības un kokapstrādes darbinieku internacionāles (BWI) un Eiropas Būvniecības un kokapstrādes darbinieku federācijas (EFBWW) rīkotajās konferencēs, LBAS aktivitātēs: ielu akcijās, mitiņos, uzstājās par jauniešu bezdarba problēmām sabiedrībā un Saeimā, apmācību semināros, konferencēs, LBAS Sporta spēlēs.

Debatēs runāja Māris Žunda (SIA „Cemex”, AO Brocēni arodkomitejas loceklis), Ilgvars Ausējs (SIA „Būvmehānizācija”, AO priekšsēdētājs), Māris Dambis (LCA Darba aizsardzības komisijas pārstāvis).

Noslēdzot debates, Pēteris Krigers, LBAS priekšsēdētājs, pateicās visiem LCA biedriem un aktīvistiem par paveikto un apbalvoja ar LBAS Atzinības rakstu Jeļenu Čerkasovu (SIA „Knauf”, AO „Saurieši” priekšsēdētāju), Daili Kurmi (LCA revīzijas komisijas priekšsēdētāju), Agitu Osi (SIA „Cemex”, AO Brocēni priekšsēdētāju), Ievu Greteri (LCA darba koordinatori), Jevgeņiju Servutu (LCA priekšsēdētāju).

AO Brocēni pārstāvis Māris Žunda.

*AO "Liepājas būvmehānizācija" priekšsēdētājs
Ilgvars Ausējs.*

LCA biedrs Māris Dambis.

LCA priekšsēdētājs Jevgeņijs Servuts izteica atzinību LCA aktīvistiem: Jānim Gužānam, Svetlanai Hapovai, Mārai Tomsonei, Mārim Dambim, Mārim Žundam, Rihardam Uzoliņam, Rostislavam Maļinam, Ilgvaram Ausējam, Ilmāram Kļavam, Arnoldam Balodim, Lilitai Golubovai (AO „Konsole” priekšsēdētājai), Ziedonim Savickim (SIA „Latgaliņa” AO priekšsēdētājam), Ludmilai Koteņevai (Rīgas reģionālā AO).

Kongress izskatīja grozījumus Statūtos, jo bija nepieciešamas izmaiņas, lai tie atbilstu Biedrību un nodibinājumu likuma prasībām. Delegāti pieņēma LCA Rīcības programmu, tā devīze - „Par sakārtotu darba tirgu un profesionālu izaugsmi.” Par LCA priekšsēdētāju atkārtoti ievēlēja Jevgeņiju Servutu, bet par vietnieci Ievu Greteri.

Atbilstoši grozījumiem Statūtos kongress ievēlēja valdi. Tās sastāvā: Valdis Linis (Rīgas reģionālā AO), Māris Žunda (SIA „CEMEX”, AO Brocēni), Elvijs Meija (Zemgales reģionālā AO), Mārtiņš Dunsķis (LCA projektu koordinators), Vladislavs Rudņevs (SIA „Latgales mācību centrs” AO priekšsēdētājs), Ieva Gretere (LCA priekšsēdētāja vietniece), Jevgeņijs Servuts (LCA priekšsēdētājs).

LCA Revīzijas komisijā ievēlēja Daili Kurmi, Viju Sorokinu, Ludmilu Koteņevu. Revīzijas komisijas priekšsēdētājas amatā - Daili Kurmi.

Noslēgumā Jevgeņijs Servuts pateicās delegātiem par paveikto. Īpaša pateicība Jānim Gužānam par ieguldīto laiku, darbu un enerģiju arodbiedrības labā, kurš atstāja LCA priekšsēdētāja vietnieka amatu.

LCA 6.kongresa delegāti un viesi.

**PERIODS
NO 2013. LĪDZ
2018. GADAM**

Piecu gadu laikā Latvijas Celtnieku arodbiedrība (LCA) ir darbojusies 12 dažāda apjoma izglītojošos un praktizējošos projektos. LCA līdz 2014. gadam turpināja 2012. gadā iesākto sadarbību ar Vācijas Celtnieku arodbiedrības (IG BAU) Projektu fondu „Soziale Gesellschaft – Nachhaltige Entwicklung” par tēmu „Darbaņēmēju izglītošana būvniecības nozarē Latvijā” (projekta koordinators Mārtiņš Dunsķis). Projekta gaitā katru mēnesi Latvijas pilsētās organizētas informatīvas „Arodbiedrību dienas” ar būvniecības nozares darbiniekiem un arodskolu jauniešiem par darba tiesību, darba aizsardzības, arodbiedrību darbības un citiem jautājumiem. Izveidota un demonstrēta video īsfilma par darba tiesībām, kā arī izdots buklets par arodbiedrības darbu.

No 2014. gada maija līdz 2016. gada decembrim ar LCA (eksperts Jānis Gužāns) līdzdalību notika Lietuvas arodbiedrības „Solidarumas” koordinēta Eiropas projekta „Darbaņēmēju nosūtīšana darbā: administratīvās sadarbības un informācijas pieejamības uzlabošana Baltijas reģionā” realizācija. Gada laikā notikušas 20 intervijas ar Latvijas dažādu sociālo slāņu pārstāvošām personām, kurām bija savs viedoklis par darbinieku nosūtīšanu darbam ārzemēs. Intervēti būvniecības nozares 12 darbaņēmēji un šīs nozares trīs darba devēji, trīs valsts institūciju un divi arodbiedrību speciālisti. Starp intervētajiem darbaņēmējiem un darba devējiem: 9 – Latvijas būvfirmas bija nosūtījušas strādniekus darbam Norvēģijā; 4 – Vācijā; 2 – Zviedrijā; 2 – Dānijā, bet pa vienam Lielbritānijā, Francijā, Lietuvā un Igaunijā.

Interviju laikā izkristalizējās vairāki problemātiski jautājumi, tajā skaitā darba samaksa. Darba algu maksā zemāku, nekā minimālā alga valstī, uz kuru darbinieks nosūtīts; neveic piemaksu par virsstundu darbu un samaksu par darbu izejamās dienās; neizmaksā kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu.

Darbinieka nosūtīšana – komandējums vai darba brauciens? Atbilde viennozīmīga. Darbinieka nosūtīšana pēc būtības atbilst komandējumam, jo darbinieks ar darba devēja rīkojumu uz noteiktu laiku tiek nosūtīts uz citu valsti veikt darba uzdevumu. Uz viņu attiecas MK noteikumi Nr. 969 „Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem saistītie izdevumi”. Tātad darbiniekam pienākas: ceļa (transporta) izdevumi, izdevumi par naktsmītni, kā arī dienas nauda un citi. Praksē sastapāmie ar darba devējiem, kuri šīs prasības ignorēja.

Sociālā drošība. Lai darbinieku islaicīgi nosūtītu darbā (līdz 24 mēnešiem) uz citu ES dalībvalsti, nepieciešams Latvijas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izsniegts „A1” sertifikāts. Neskaidrs bija jautājums, kurā valstī maksājams iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Tiesiskas atbildes uz problemātiskajiem jautājumiem deva visu līmeņu tiesās (rajona tiesa, apgabaltiesa, Augstākā tiesa) izspriestais darbinieku nosūtīšanas gadījums.

Ar LCA kā trešās personas līdzdalību (pilnvarotais Jānis Gužāns) darba strīdus izskatīja tiesās, tajā skaitā arī par darbu ārzemēs. Piemēram, gadījums, kad tiesas process ilga no 2012. gada

līdz 2016. gadam. Prasības pieteikumu (par prasības nodrošināšanu un darba samaksas, komandējuma naudas piedziņu) 2012. gada 6. decembrī Rīgas rajona tiesai iesniedza prasītāji J.M. un A.J., kuri nepilnu mēnesi sniedza būvniecības pakalpojumus Norvēģijā. Atbildētājs bija „SIA E.B.”. Tiesas sēdes dažādu iemeslu dēļ tika pārceltas, tajā skaitā atbildētāja maksātnespējas dēļ. 2014. gada 28. jūlijā prasītāju pilnvarotais pārstāvis tiesai iesniedza lūgumu par tiesvedības atjaunošanu, jo atbildētāja pienākumus pildīja maksātnespējas administrators.

Jautājuma izspriešana Rīgas rajona tiesā, piedaloties LCA, atsākās 2015. gada 18. martā. Pēc veiktajiem aprēķiniem un pierādījumu izskatīšanas, rajona tiesa nosprieda piedzīt no atbildētāja katra prasītāja labā darba samaksu (arī komandējuma dienas naudu) 1486,62 eiro apmērā. Atbildētājs Rīgas apgabaltiesai iesniedza apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2015. gada 18. marta spriedumu, jo viņš tam nepiekrīta. Apgabaltiesa 2015. gada 9. septembrī Rīgas rajona tiesas spriedumu atstāja nemainītu. Atbildētājs (maksātnespējas administrators) ar kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas spriedumu griezās trešajā tiesu instancē – Latvijas Republikas Augstākajā tiesā. Tā 2016. gada 22. martā nolēma atteikt kasācijas tiesvedību.

Pirmoreiz Latvijas Republikas tiesu praksē visaugstākajā līmenī tika pateikts, ka no Latvijas norīkotajiem būvniekiem, sniedzot pakalpojumus ES dalībvalstī, Eiropas Ekonomiskās zonas valstī vai Šveices Konfederācijā, darba alga nedrīkst būt zemāka par tās valsts minimālo darba algu, kurā veic darbus. Visiem nosūtītajiem pienākas komandējuma nauda atbilstoši Latvijas normatīvajiem aktiem šajā jomā. Šos nosacījumus nostiprina arī Saeimas pieņemtie grozījumi „Darba likuma” 14. un 72. pantā 2016. gada 12. maijā.

Minētais, ar LCA līdzdalību, bija garākais tiesas process. Diemžēl arī citos gadījumos dažādu iemeslu dēļ tie ilga vairākus gadus. Tas ir viens no iemesliem, kādēļ daudzi darbinieki darba strīdu atstāj neatrisinātu, negriežoties tiesā un netērējot savu laiku.

Eiropas Būvniecības un kokapstrādes darbinieku federācija (EFBWW) kopā ar savām dalīborganizācijām, tajā skaitā LCA (Mārtiņš Dunsķis), izveidoja mājas lapu: www.constructionworkers.eu. Būvniecībā nodarbinātie mājas lapā var atrast praktisku informāciju par minimālo algu, darba laiku, piemaksām, brīvdienām, darba nespējas pabalstiem 40 valstīs, kas lasāma 30 dažādās valodās, tajā skaitā latviešu valodā.

Ar 2014. gada 1. janvāri Latvija ieviesa eiro un kļuva par 18. Eirozonas dalībvalsti.

MATIJS BABRIS

LBNA Jauniešu padomes „Pilons” pārstāvis

“Sveicu jubilejā un ļoti vēlu turpināt audzēt kuplo LBNA jauniešu pulku! Pārmaiņas prasīja laiku un iespēja uzreiz aktīvi iesaistīties būvniecības nozares pilnveidē jau studiju sākumā, gan studentiem, gan arodbiedrībai sniedz neatsveramu iespēju tuvāk izzināt nozari un veidot komandu darbam pie nākotnes izaicinājumiem.”

”

2014. gada 17. septembrī LCA valde sasauca LCA ārkārtas kongresu „Par Latvijas Celtnieku arodbiedrības valdes locekļu vēlēšanām”. Divu no LCA sastāva izstājušos vietā par LCA valdes locekļiem ievēlēja Eviju Kiriku (arodorganizācija (AO) “B.Betons”) un Līgu Kokmani (Rīgas reģionālā AO).

2014. gada 1. novembrī stājās spēkā jaunais „Arodbiedrību likums”, kura mērķis ir noteikt arodbiedrību un to apvienību dibināšanas un darbības vispārējos principus, kurus arodbiedrības ievēro sadarbībā ar darba devējiem, darba devēju organizācijām un to apvienībām, valsts un pašvaldību institūcijām.

No 2015. gada janvāra līdz 2016. gada jūnijam realizēts projekts „Vienlīdzība mobilitātē – atbildīga darbinieku kustība ES”, bet no 2015. gada janvāra līdz 2017. gada jūnijam - projekts „Eiropa 2020 un Baltijas reģions”. Projektu mērķis bija noteikt arodbiedrību lomu attiecībā uz ES tiesību aktiem par līdzdalību un diskusiju, par labu praksi Baltijas jūras reģiona valstīs.

No 2015. gada janvāra līdz 2017. gada jūnijam īstenots projekts „Darbinieku motivācijas veicināšana iesaistišanai”. Tā uzdevums - nodrošināt pētījumu par pašreizējo situāciju, kas saistīta ar darbinieku iespējām piedalīties ar darbu saistītos lēmumos, izzināt faktorus, kas ietekmē darbinieku motivāciju iesaistišanai un tās nozīmi, kā arī organizēt darbinieku informētības kampaņu, kas saistīta ar darbinieku iesaistišanu.

Cits Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) projekts, kas ilga no 2017. gada 17. jūnija līdz

2019. gada 30. jūnijam, veltīts tēmai „Jaunu darbaņēmēju līdzdalības un lēmumu pieņemšanas veicināšana arodbiedrībās un uzņēmumos”. Projekta mērķis: nodrošināt gados jaunu darbinieku aktīvas līdzdalības un lēmumu pieņemšanas veicināšanu uzņēmumos un arodbiedrībās, organizēt informatīvo kampaņu jaunajiem darbiniekiem sadarbībā ar darbaņēmēju līdzdalību un lēmumu pieņemšanu, veikt jauno arodbiedrību līderu identificēšanu un apmācības, kā arī veicināt arodbiedrību jauniešu starptautiskā sadarbības tīkla izveidi.

LCA darbs profesionālās izglītības jomā turpinājās jau vairākas piecgades. Viena no nozīmīgākajām institūcijām, kur piedalāmies, ir PINTSA jeb Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome. Padomē piedalās septiņi arodbiedrību pārstāvji (no LCA levas Gretere), kā arī valsts institūciju un darba devēju organizāciju pārstāvji. Padomes uzdevumi ir saistīti ar dažādu dokumentu izskatīšanu, kas attiecas uz cilvēkresursu attīstību, profesionālo izglītību un nodarbinātību, profesiju standartu apstiprināšanu, izglītojamo skaita saskaņošanu izglītības iestādēs gan valstī kopā, gan reģionos, kā arī ar daudziem citiem jautājumiem.

Būvniecības nozares ekspertu padomē (NEP) LCA līdzdarbojas jau kopš 2011. gada. Šīs padomes uzdevumos ir strādāt arī pie izglītības un nodarbinātības jautājumiem, bet tikai nozares ietvaros. Šī ir lielākā no ekspertu padomēm, jo nozare pārvalda 52 profesijas, ko var apgūt

*Baltijas Organizēšanas Alianses
apmācības.*

būvniecības nozarē visos izglītības līmeņos. Būvniecības NEP arī ir trīspusēja padome, kuras darbā piedalās valsts, darba devēju un arodbiedrību pārstāvji.

Mūsu arodbiedrības pārstāvji piedalījušies gan eksāmenu satura izstrādē (Valdis Līnis, Jānis Gužāns), gan profesiju standartu izstrādē (Guntars Veidemanis –Sūna, Atis Bērziņš, Velta Pogodina, Evija Kirika, Matijs Babris), gan arī modulāro izglītības programmu izstrādē (Velta Pogodina) un profesionālo izglītības iestāžu akreditācijas komisijās (Matijs Babris, Māris Dambis). 2016. gadā LCA (koordinators Mārtiņš Dunsķis) pievienojās Baltijas Organizēšanas akadēmijai (BOA). BOA sastāvēja no divām grupām: Baltijas arodbiedrību un Skandināvijas arodbiedrību grupām. Akadēmijas darbība paredzēja atrast un apmācīt cilvēkus ar lielu potenciālu, kas dodas pie nodarbinātajiem uzņēmumos un aicina viņus iesaistīties arodbiedrībā, lai kopā risinātu uzņēmumā esošās problēmas un, sasniedzot pietiekami lielu biedru blīvumu, slēgtu koplīgumu. 2017. gadā Baltijas un Skandināvijas arodbiedrību grupas, diskutējot vairākās sanāksmēs Tallinā un Skype, panāca konkrētas vienošanās organizācijas statūtos un darba plānā. Baltijas organizēšanas akadēmija pārtapa par Baltijas organizēšanas aliansi (BOA). BOA nodibināja Rīgā 2017. gada 19. decembrī, piedaloties trīs Baltijas valstu un Skandināvijas arodbiedrību pārstāvjiem. BOA ir viens algots darbinieks, kura darba pienākumos ietilpa nacionālo koordinātoru apmācība. Alianses ietvaros no LCA ar darbinieku iesaistīšanu arodbiedrībā profesionāli nodarbojās Līlita Golubova.

2017. gada jūnijā LCA iesaistījās projektā „Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības sociālā dialoga stiprināšana labāka tiesiskā regulējuma izstrādē uzņēmējdarbības vides sakārtošanai”. Projekts lieliski papildināja ģenerālvienošanās procesu, kurā piecās nozarēs (tajā skaitā arī būvniecībā) plānots slēgt vispārsaistošu ģenerālvienošanos. Projekta gaitā notika konference, kurā Latvijas Darba devēju konfederācija kopā ar LBAS un nozaru arodbiedrībām ziņoja par projekta gaitu. Projekta nozaru koordinātoriem (no LCA Mārtiņam Dunsķim) bija iespēja doties pieredzes braucienā uz Zviedriju un klātienē uzzināt par Zviedrijas koplīgumu slēgšanas procesu, vēsturi no konfederācijas un nozaru arodbiedrību pārstāvjiem.

Būvniecības nozares līgumslēdzēju pušu izveidotās darba grupas koordinējošā darbība bija ļoti aktīva. No darba devēju puses galvenais virzītājs bija Latvijas Būvuzņēmēju partnerība (Baiba Fromane), no darba ņēmēju puses – LCA (Mārtiņš Dunsķis) un LBAS vadība un eksperti. 2017. un 2018. gadā ritēja darbs pie korekcijām normatīvajā regulējumā – grozījumiem „Darba likumā” 18. pantā, nosakot prasību nozares apgrozījumam no 60 uz 50 procentiem, un 68.pantā, samazinot virsstundu apmaksu, bet ne mazāku par 50 %. Minētie grozījumi „Darba likumā” tika pieņemti Saeimā, bet Valsts prezidents tos neparakstīja un atgriezta Saeimai atkārtotai lēmuma pieņemšanai. LBAS un Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība (LBNA) lūdza atbalstu Eiropas arodbiedrību institūcijās.

Eiropas sociālie partneri būvniecības nozarē (EFBWW un FIEC) 2018. gada 3. decembrī nosūtīja

vēstuli Latvijas Saeimai, pieprasot to atbalstīt minēto „Darba likuma” grozījumu. Eiropas Arod­biedrību konfederācijas (ETUC) izpildkomiteja Briselē 2018. gada 19. decembrī atbalstīja Latvijas arodbiedrības un aicināja Latvijas likumdevēju pieņemt nepieciešamo „Darba likuma” grozī­jumu, kas praksē sekmētu nozares kopīgumu slēgšanu. Pēc garām diskusijām Saeima 2019. gada 28. martā atkārtoti izskatīja un pieņēma „Darba likuma” strīdīgos grozījumus, un Valsts prezidents tos izsludināja.

2018. gada 27. marta būvniecības nozares ģenerālvienošānās Pušu tikšanās. Galda kreisajā pusē no kreisās: Normunds Grinbergs (LBA), Anna Upena (LBP), Baiba Bļodniece (LBP), Valdis Birkavs (LBP), Andris Berziņš (LCB), Vilnis Krēslīņš (LEEA). Galda labajā pusē no kreisās: Sintija Siliņa (LBA), Mārtiņš Svirskis (LBAS), Mārtiņš Dunsķis (LCA), Egils Baldzēns (LBAS), Kaspars Rācenājs (LBAS).

2018. gada 13. aprīļa mediju brīfingā par būvniecības nozares ģenerālvienošānos. Pie galda no kreisās Baiba Bļodniece (LBP), Dace Pelēkā (VID), Jana Salmiņa (FM), Egils Baldzēns (LBAS), Mārtiņš Dunsķis (LCA)

2018. gada 10. maijā būvniecības nozares ģenerālvienošānās parakstīšanas pasākums, Melngalvju namā. No kreisās Egils Baldzēns (LBAS), Je­vgeņijs Servuts (LCA), Baiba Bļodniece (LBP), Mārtiņš Dunsķis (LCA)

GINTS MIĶELSONS

Latvijas Būvuzņēmēju partnerības vadītājs.

“Ikviens uzņēmējs atzīs, ka lielākais un vērtīgākais resurss tam ir prasmīgs un profesionāls darbinieks. Paļaujoties uz darbinieku pieredzi un zināšanām, iespējams īstenot nākotnes biznesa plānus un sasniegt jaunus mērķus. Veiksmīgs dialogs starp darba ņēmējiem un darba devējiem ir katras nozares attīstības pamatā. Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība ir kļuvusi par Latvijas Būvuzņēmēju partnerības sabiedroto, ar kuru kopīgi tika īstenota pirmā Ģenerālvienošanās Latvijas vēsturē. Paldies par mērķtiecību, ko veltāt būvniecības profesionāļu atbalstam un izaugsmei visu 30 gadu garumā!”

”

VII KONGRESS

Tas notika 2018. gada 18. maijā.

Kongresā piedalījās uzaicinātie viesi: Jasmīns Radzepovics Pasaules Būvniecības un kokapstrādes darbinieku internacionāles (BWI) pārstāvis; Egils Baldzēns, Kaspars Rācenājs, Natalja Preisa, Pēteris Krīgers, Sanita Birkenfelde (Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS)); Audrius Cuzanauskas, Aleksandrs Timoškins, Algirdas Paškauskas (Lietuva); Tarmo Keranen, Toni Anttila, Valentīna Zaharova (Somija).

Priekšsēdētājs Jevgeņijs Servuts aicināja ievēlēt kongresa vadību. To ievēlēja trīs personu sastāvā: Evija Kirika (Latvijas Celtnieku arodbiedrības (LCA) valdes locekle), Vladislavs Rudņevs (Daugavpils reģionālā centra vadītājs), Jevgeņijs Servuts (LCA priekšsēdētājs).

VIII kongresa delegāti apstiprināja kongresa darba kārtību:

- LCA valdes ziņojums par arodbiedrības galvenajiem darba virzieniem un rezultātiem laika posmā starp 6.un 7. kongresu. Ziņotāji - Jevgeņijs Servuts, Mārtiņš Dunsķis, Ieva Gretere;
- LCA Revīzijas komisijas ziņojums (ziņoja Daile Kurme);
- grozījumi Statūtos;
- priekšsēdētāja un vietnieka vēlēšanas;
- valdes vēlēšanas;
- Revīzijas komisijas un priekšsēdētāja vēlēšanas;
- kongresa lēmuma pieņemšana.

No viesiem kongresa delegātus uzrunāja Jasmīns Radzepovics – BWI pārstāvis; Tarmo Keranen – Somijas celtnieku arodbiedrības „Rakenduslitta” pārstāvis; Egils Baldzēns – LBAS priekšsēdētājs; Pēteris Krīgers – LBAS bijušais priekšsēdētājs.

Jasmīns Radzepovics, BWI pārstāvis.

*Tarmo Keranen, Somijas celtnieku arodbiedrības „Rak-
enuslitto” pārstāvis, tulks Valentīna Zaharova.*

Jevgeņijs Servuts (LCA priekšsēdētājs) nolasīja LCA valdes ziņojumu par LCA darbību un vispārējiem arodbiedrības un nozares jautājumiem. Viņš uzsvēra: „Latvijas Celtnieku arodbiedrībai šie ir bijuši izaicinājuma gadi, meklējot iespējas arodbiedrības nozīmīguma, jēgas un darba gribas demonstrēšanu sabiedrībai, bet galvenokārt nozarei. Esam bijuši iniciatori dažādu diskusiju uzsākšanai nozarē – ģenerālvienošānās, solidāras atbildības principa ieviešana, identifikācijas karšu ieviešana būvniecībā nodarbinātajiem. Lai arī presē neesam izgājuši, tomēr būvniecības nozarē tiekam uzskatīti par jēgpilnu un nozīmīgu spēlētāju, ar kuru ir jārēķinās un kurai ir viedoklis.”

Mārtiņš Dunsķis (LCA darba koordinators) ziņoja par sociālo dialogu – ģenerālvienošānās procesu, LCA dalību BOA valdē. Ieva Gretere (LCA priekšsēdētāja vietniece) sniedza pārskatu par LCA darbības virzieniem profesionālajā izglītībā un projektu jomā. Daile Kurme nolasīja LCA Revīzijas komisijas ziņojumu.

Ziņojumu starplaikos klātesošie noskatījās Ekonomikas ministrijas, Latvijas izglītības darbinieku arodbiedrības, Latvijas meža nozares darbinieku arodbiedrības, Latvijas Būvnieku asociācijas (LBA), Latvijas Būvuzņēmēju partnerības, Latvijas Būvmateriālu ražotāju asociācijas video sveicienus.

Debatēs par darba kārtības jautājumiem vārdu deva Matijam Babrim (LCA Jauniešu padomes „Pilons” aktivistam); Lilitai Golubovai (arodorganizācijas (AO) „Konsole” priekšsēdētājai); Ilgvaram Ausējam (AO „Būvmehānizācija” priekšsēdētājam).

LBAS priekšsēdētājs Egils Baldžens izteica pateicību visiem LCA biedriem un arodbiedrības aktīvistiem un apbalvoja ar LBAS Atzinības rakstu Jāni Gužānu, Svetlanu Hapovu, Lilitu Golubovu.

LCA grāmatvede Svetlana Hapova, LBAS priekšsēdētājs Egils Baldzēns.

LCA priekšsēdētājs Jevgeņijs Servuts izteica atzinību Jānim Gužānam, Svetlanai Hapovai, Mārim Dambim (Rīga), Mārim Žundam (Brocēni), Vladislavam Rudņevam (Daugavpils), Dailei Kurmei (Baloži).

LCA Revīzijas komisijas vadītāja Daile Kurme, LCA priekšsēdētājs Jevgeņijs Servuts.

Par grozījumiem Statūtos informēja Redakcijas komisijas pārstāvis Mārtiņš Dunsķis.

Būtiskākie grozījumi:

- nolemts mainīt arodbiedrības nosaukumu – no Latvijas Celtnieku arodbiedrība (LCA) uz Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība (LBNA);
- LBNA pamatu veido individuālie biedri un biedri, kuri apvienojas arodorganizācijās;
- LBNA biedra naudas apmērs: arodorganizāciju biedriem, kuriem ir centralizētais biedru naudas maksājums (maksājums caur darba devēja grāmatvedību), ir viens procents no bruto darba samaksas;
- strādājošajiem individuālajiem biedriem biedra nauda ir 30 eiro (trīsdesmit eiro) ceturksnī; nestrādājošiem, tiem, kuri atrodas maternitātes, bērnu kopšanas atvaļinājumā un ilgstošā darba nespējā, biedra nauda ir 3 eiro ceturksnī; nestrādājošajiem profesionālo un augstāko izglītības iestāžu audzēkņiem biedra nauda netiek iekasēta līdz izglītības iestādes absolvēšanai.

Kongresa darba turpinājumā par jauno LBNA priekšsēdētāju ievēlēja Ievu Greteri, bet par vietnieku Mārtiņu Dunsķi. LBNA valdi ievēlēja 5 personu sastāvā:

Zandu Strogonovu – SIA „Cemex” AO priekšsēdētāju,

Eviju Kiriku – Rīgas reģionālā AO,

Mārtiņu Dunsķi – Rīgas reģionālā AO,

Ievu Greteri – Rīgas reģionālā AO,

Jevgeņiju Servutu – Daugavpils reģionālā AO.

Vladislavs Rudņevs kongresa noslēguma uzrunai vārdu deva jaunievēlētajai LBNA priekšsēdētājai Ievai Greterei.

Arodbiedrības VII kongresa delegāti un viesi Babītē 2018. gada 18. maijā.

ZANDA STROGONOVA
*LBNA valdes locekle no 2018.gada
18.maija:*

“Latvijas Būvniecības nozares arad-
biedrībai - 30! Tas ir daudz un reizē
tik maz. Kopā mēs esam spēks, kopā
mēs veidojam savu ikdienu labāku un
skaistāku. Kopā gan prieka brīžos, gan
skumjākos brīžos. Kopā mēs VARAM!
Sveiciens svētkos un paldies visiem,
kas ir kopā ar mums!”

”

**ARODBIEDRĪBAS
AKTIVITĀTES
NO 2018. LĪDZ 2020.
GADAM**

2019. gada 3. novembrī beidzot stājās spēkā 2018. gada 10. maijā līgumslēdzēju pušu-Latvijas būvniecības nozares darba devēju apvienību un Latvijas Celtnieku arodbiedrības (Jevgeņijs Servuts) parakstītā ģenerālvienošanās, kura būvniecībā nodarbinātajiem nosaka:

- minimālo mēneša bruto darba algu normāla darba laika ietvaros - 780 eiro;
- minimālo stundas tarifa likmi - 4,67 eiro;
- piemaksu par virsstundu darbu nosaka 50 % apmērā no noteiktās algas, bet, ja nolīgta akorda alga, - ne mazāk par 50 % no akorddarba izcenojuma par paveikto darbu;
- piemaksu 5 % apmērā atbilstoši piemērojamajai nozares minimālajai mēneša darba algai, ja nodarbinātais ir ieguvis izglītību, kas atbilst viņa profesijai, ko apliecina profesionālās vai augstākās izglītības iestādē izsniegts izglītības dokuments;
- nodarbinātajam, kurš profesionālās vai akadēmiskās izglītības iestādē iegūst izglītību, kas saistīta ar sagatavošanos darbībai būvniecības nozares norādītajās profesijās vai studiju virzienā minētajās profesijās, ko apliecina izglītības iestādes izsniegta izziņa, sešus mēnešus no darba līguma noslēgšanas dienas noteiktajai minimālajai darba algai - 780 eiro - vai noteiktajai minimālajai stundas likmei - 4,67 eiro- darba devējam ir tiesības piemērot koeficientu 0,7.

Tā kā ģenerālvienošanos no vienas puses parakstījuši darba devēji un to organizācijas, kam atbilstoši „Darba likumam” būvniecības nozarē preču apgrozījums un pakalpojumu apjoms ir vairāk nekā 50 %, un, no otras puses, darba ņēmēju pārstāvji - Latvijas Būvniecības nozaru arodbiedrība, tad vienošanās ir vispārsaistoša. Visiem, kuri strādā būvniecības nozarē, būvobjektos, būvniecības nozares profesijās, ir jāmaksā šis noteiktais atalgojums neatkarīgi no ienākuma nodokļa maksāšanas režīma. No darba devēju puses ģenerālvienošanos parakstīja trīs darba devēju organizācijas - Latvijas Būvuzņēmēju partnerība, Latvijas Būvnieku asociācija (LBA), Latvijas Ceļu būvētājs, kā arī 313 uzņēmēji.

Puses vienojās, ka minimālās algas paaugstināšana ir ļoti nozīmīgs solis būvniecības izešanai no ēnu ekonomikas, ko ierosināja pati nozare. Noslēgtā vienošanās ne vien ļaus izslēgt dempinga cenu piedāvājumus no publiskajiem iepirkumiem un veicinās godīgu konkurenci uzņēmumu starpā, bet arī nodrošinās sociālās garantijas darbiniekiem, jo darba devēji būs spiesti iepriekš maksātās aplokšņu algas izmaksāt godīgā veidā.

Sanāksme par ģenerālvienošanos Latvijas Būvniecības nozarē. Foto no Latvijas Būvuzņēmēju partnerības raksta. Pie galda no kreisās Baiba Bļodniece (LBP), Ralfs Nemiro (EM), Mārtiņš Dunsķis (LBNA), Irēna Liepiņa (LBAS), Līga Meņģelsone (LDDK), Normunds Grinbergs (LBA)

Šī ģenerālvienošana bija Latvijas Republikā pirmā privātā sektora nozares vispārāstošā vienošanās.

2020. gada 31. martā tapa Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) dalīborganizāciju vēstule Saeimai un Ministru kabinetam, kurā atzinīgi vērtē likumu „Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar COVID – 19 izplatību”, piešķirot darbiniekiem dikstāves pabalstu krīzes skartajās nozarēs. LBAS vēstulē Saeimai un Ministru kabinetam aicināja veikt grozījumus likumā „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam”, paredzot bezdarba pabalsta izmaksas ilgumu no 8 mēnešiem līdz 12 mēnešiem, kā arī palielināt bezdarbnieka pabalsta apmēru. Noteikt, ka darbinieka uzteikuma gadījumā bezdarbnieka pabalstu piešķir ne agrāk kā vienu mēnesi pēc bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas līdzšinējo divu mēnešu vietā.

LBNA kopš 2018. gada 5. novembra darbojas arodbiedrības Senioru padome, kura uz saviem pasākumiem sanāk reizi ceturksnī.

No 2018. gada ESF (Eiropas sociālā fonda) projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai” ietvaros LBNA izstrādāja modulārās profesionālās izglītības programmas un profesionālās kvalifikācijas eksāmena

saturu būvniecības nozares profesionālajām kvalifikācijām - „Jumīķis”, „Namdaris”, „Ceļu būves strādnieks”, „Brūgētājs”, „Transportbūvju būvtehniķis”, „Tiltu būvtehniķis”, „Sliežu ceļu būvtehniķis”, „Būvniecības un ceļu būves mašīnu tehniķis”.

Arodbiedrība pastāvīgi pilnveido līdzekļus, kā labāk sazināties ar saviem biedriem un interesantiem, sniegt un saņemt aktuālo informāciju. Ar 2020. gadu LBNA ir izveidojusi jaunus elektroniskus saziņas līdzekļus:

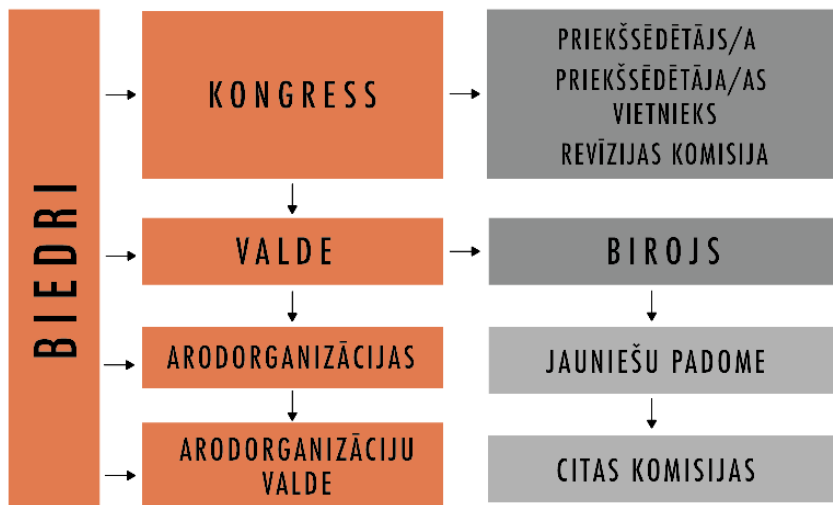
www.lbna.lv

www.facebook.com/buvniecibasarodbiedriba

www.instagram.com/lbnaarodbiedriba

www.linkedin.com/company/latvijas-buvniecibas-nozares-arodbiedriba

Gadiem ritot, izmainījies arī Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrības organizatoriskā struktūra un 2020. gadā tā ir šāda.

”

JĀNIS GUŽĀNS

*Grāmatas autors un LBNA senioru padomes
priekšsēdētājs*

”30 gadi ir pagājuši līdz ar to jānovēl - pastāvēt,
būt ilgtspējīgiem, saglabāt un vairot solidaritāti,
būt darbīgiem un kopumā būt spējīgiem, stipriem,
pārliecinoši pārstāvēt un aizstāvēt savu arodbie-
dības biedru intereses.”

“

Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrībai 30 gadi ir tikai **sākums**. Es ticu arodbiedrību misijai, spēkam, enerģijai un jaudai. Tā nezdīs.

-I. Gretere

”

Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrības 30 gadi ir bijuši ļoti dažādi, bet mēs esam noturējuši arodbiedrības vārdu būvniecības nozarē, un **esam pilnvērtīgi sociālie partneri, par ko liecina ģenerālvienošānās stāšanās spēkā** un būvniecībā nodarbināto minimālo algu palielinājums.

-J. Servuts

“

Es novēlu, lai LBNA būtu pietiekami daudz enerģijas, spēka un zināšanu, lai varētu vairāk cilvēku iesaistīt arodbiedrības kustībā. Lai cilvēki uz arodbiedrību paļautos, jo **stipra arodbiedrība var būt tikai tad, kad aiz sevis jūt strādniecību**.

-M. Tomsone

